

MINISTERSTVO OBRANY

Tychonova 1, Praha 6, PSČ 160 01, datová schránka hjyaavk

Počet listů: 47

Přílohy: 3/4

Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025

Praha 2016

Obsah:

I.	Úvod	3
	Vymezení pojmů.....	3
II.	Vyzbrojování v době zvýšené nestability ve světě	5
II.1	Přístupy ministerstva k vyzbrojování.....	7
II.2	Bezpečnostní prostředí, technologické trendy	9
II.3	Trendy ve vyzbrojování a úloha státu	10
II.4	Suverenita rozhodování ve vyzbrojování.....	11
II.5	Závěry z analýzy vyzbrojování	11
III.	Význam obranného průmyslu ČR pro stát.....	12
IV.	Trendy v průmyslovém prostředí a jejich implikace.....	14
IV.1	Globální konsolidace a internacionalizace obranného průmyslu.....	14
IV.2	Obranně-průmyslová politika České republiky v rámci EU a NATO	14
V.	Vize vyzbrojování a cíle strategie.....	16
V.1	Vize a cíle vyzbrojování.....	16
V.2	Implementace cílů vyzbrojování	18
V.3	Cíle podpory rozvoje obranného průmyslu.....	28
V.4	Implementace cílů podpory rozvoje obranného průmyslu ČR	30
V.5	Komunikační aktivity:.....	46
V.6	Rozpočet a zdroje financování	46
V.7	System řízení rizik a předpoklady realizace strategie	47
VI.	Postup tvorby strategie	47
VI.1	Autoři strategie a zúčastněné strany.....	47
VI.2	Popis postupu tvorby strategie	47
VII.	Závěr.....	47
VIII.	Přílohy	48
VIII.1	Primární oblasti bezpečnosti dodávek k zajištění potřeb OS ČR.....	48
VIII.2	Související obecně závazné právní předpisy	50
VIII.3	Seznam zkratk	51

I. Úvod

Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025 (dále jen „strategie“) vychází z potřeby systémově řešit oblast vyzbrojování a podporu rozvoje obranného průmyslu České republiky (dále jen „obrný průmysl ČR“) v návaznosti na Obrannou strategii České republiky¹⁾, Dlouhodobý výhled pro obranu 2030²⁾ (dále jen „DV 2030“), Koncepti výstavby Armády České republiky 2025³⁾ (dále jen „KVAČR 2025“), Koncepti mobilizace ozbrojených sil ČR⁴⁾ a Koncepti operační přípravy státního území ČR⁴⁾. Základním rámcem je Bezpečnostní strategie České republiky⁵⁾. V uvedených dokumentech je promítnuta strategická koncepce NATO a bezpečnostní dokumenty Evropské unie (dále jen EU), které vymezují aktuální a nejzávažnější možnosti ohrožení bezpečnosti České republiky. Cílem strategie je naplnit požadavky KVAČR 2025 a koncepcí ostatních složek ozbrojených sil ČR a současně podpořit rozvoj obranného průmyslu ČR.

Strategie definuje vizi, principy, strategické cíle, nástroje a opatření k jejich realizaci, nastavuje kvalitativně nový přístup k zajištění udržitelnosti a rozvoje schopností národního obranného průmyslu, vytvoření systému bezpečnosti dodávek, pořizování vojenského materiálu⁶⁾ a služeb na základě zhodnocení současného stavu ozbrojených sil České republiky, vývoje a perspektivy národního a evropského trhu s obranným a bezpečnostním materiálem, ekonomických možností státu a změn ve vyzbrojování.

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto dokumentu se rozumí:

Bezpečností dodávek – soubor opatření při zajištění dodávek vojenského materiálu pro plnění funkcí ozbrojených sil České republiky a obranného průmyslu České republiky při zabezpečování úkolů spojených s obranou státu. Cílem bezpečnosti dodávek je stav, kdy jsou na nejnížší možnou míru eliminovány hrozby snížení schopností ozbrojených sil České republiky v důsledku nedostatku vojenského materiálu, energií a surovin pro obranný průmysl a současně jsou eliminovány demografické a environmentální hrozby.

Hospodářskou mobilizací – organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ministerstvo zabezpečuje mobilizační dodávku pro potřeby OS ČR za stavu ohrožení státu a válečného stavu.

Interoperabilitou – schopnost různých systémů vzájemně spolupracovat, poskytovat si služby a dosáhnout vzájemné součinnosti v rámci ozbrojených sil států NATO a EU. Interoperabilita⁷⁾ je dosahována dodržováním standardů a jejich kompatibilitou.

¹⁾ *Obranná strategie České republiky: odpovědný stát a spolehlivý spojenec*. Schválena vládou České republiky dne 26. září 2012;

²⁾ *Dlouhodobý výhled pro obranu*. Schválený vládou České republiky dne 15. června 2015;

³⁾ *Koncepce výstavby AČR 2025*. Schválena vládou České republiky dne 21. prosince 2015;

⁴⁾ § 16 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, § 2 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

⁵⁾ *Bezpečnostní strategie České republiky*. Schválena vládou České republiky dne 4. února 2015;

⁶⁾ § 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

⁷⁾ AC/259-N(2009)0022, *NATO Interoperability policy* - Definition „Interoperability is the ability to act together coherently, effectively and efficiently to achieve Allied tactical, operational and strategic objectives“.

Obranným průmyslem – ekonomické subjekty obranného a bezpečnostního průmyslu zemí NATO a EU, případně dalších zemí.

Obranným průmyslem ČR – státní a soukromé ekonomické subjekty působící na území České republiky schopné vyrobit a dodat vojenský materiál a služby potřebné pro činnost ozbrojených sil České republiky, včetně kapacit na zajištění životního cyklu vojenského materiálu.

Ozbrojenými silami České republiky (OS ČR) – Armáda ČR (AČR), Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž⁸⁾ a dále Vojenská policie a Vojenské zpravodajství. OS ČR jsou hlavním nástrojem realizace obranné politiky.

(Podstatným) bezpečnostním zájmem státu – soustava dlouhodobých priorit státu v oblasti obrany a bezpečnosti, na základě kterých stát zajišťuje bezpečnost obyvatelstva, majetku, infrastruktury a nedotknutelnost území státu. Zajištění ekonomické a surovinové bezpečnosti ČR a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky patří k základním strategickým zájmům uvedeným v Bezpečnostní strategii České republiky.⁹⁾

Strategickým dodavatelem vojenského materiálu – ekonomický subjekt s obranně-průmyslovými schopnostmi na území České republiky nezbytnými k zajištění bezpečnosti dodávek k udržení obranyschopnosti státu, přičemž stát má pod kontrolou či dohledem jeho vlastnickou strukturu, bezpečnost informací a dodavatelské řetězce. Zajištění obranně-průmyslových schopností strategického dodavatele je jednou z nejdůležitějších priorit podstatných bezpečnostních zájmů státu.

Státním podnikem v oblasti obrany¹⁵⁾ - právnická osoba provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, jejímž zakladatelem je ve jménu státu ministerstvo, která slouží k uspokojování významných celospolečenských, strategických nebo veřejně prospěšných zájmů v rozsahu stanoveném zakládací listinou. Ředitele státního podniku ustanovuje a odvolává ministr obrany. Do dozorčí rady, která schvaluje v rozsahu, který určí zakladatel, zásadní otázky koncepce rozvoje podniku, zejména strategii rozvoje výroby a služeb, jmenuje dvě třetiny členů zakladatel.

Strategickým partnerským státem – stát v oblasti obrany, se kterým Česká republika buduje dlouhodobou spolupráci při zajišťování schopností OS ČR.

Technologií – soubor technik, dovedností, metod a procesů, vytvářených s využitím vědeckých poznatků a užívaných při výrobě produktů nebo služeb a při dosahování dalších vytyčených cílů. *Vojenskými technologiemi* jsou míněny aplikace technologií při výrobě a provozu vojenského materiálu, které jsou použity ve spojitosti s potřebami obranyschopnosti státu.

Zakázkou – veřejná zakázka nebo veřejná zakázka v oblasti obrany nebo bezpečnosti¹⁰⁾.

⁸⁾ § 3 odst. 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

⁹⁾ Čl. 14, 77, 80, 90 a 91 Bezpečnostní strategie České republiky;

¹⁰⁾ § 14 a § 187 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;

Vojenským materiálem – vojenská výstroj, vojenská výzbroj, vojenská technika a určená technická zařízení používaná k plnění úkolů OS ČR. Určená technická zařízení podléhají státnímu odbornému dozoru.^{11),12)}

Službou – logistické zabezpečení osob, organizační celků rezortu MO ČR a zajištění provozu, údržby a zásobování movitého a nemovitého majetku.

Vyzbrojováním – komplex zásad, procesů, činností a příprava odborného personálu, jimiž je dosahována požadovaná úroveň schopností OS ČR prostřednictvím zajištění materiálních zdrojů (vojenským materiálem a službami).

Rezervy majetku¹³⁾ – stanovené množství a položky movitého majetku pro zabezpečení majetkových potřeb, které vyplývají z plnění funkcí rezortu. Člení se z hlediska účelu a časového použití na:

- a) rezervy majetku běžné potřeby
- b) rezervy majetku pro zabezpečení bojové činnosti.

Životním cyklem vojenského materiálu (výrobku) – časový rozvoj předmětného vojenského materiálu od plánování jeho pořízení až do vyřazení. Životní cyklus vojenského materiálu ve smyslu standardu NATO¹⁴⁾ se člení na etapy předkoncepční, koncepční, vývoje, pořizování (produkce), užívání, zabezpečení a vyřazení.

Operační přípravou státního území – souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu s cílem vytvořit na území státu nezbytné podmínky pro splnění úkolů ozbrojených sil a zabezpečení potřeb obyvatelstva.

II. Vyzbrojování v době zvýšené nestability ve světě

Ministerstvo obrany České republiky (dále jen „ministerstvo“) zabezpečuje propojení vyzbrojování OS ČR s rozvojem obranného průmyslu ČR. Základ podpory a udržitelnosti OS ČR vychází z domácích schopností a schopností státních podniků založených ministerstvem¹⁵⁾, zejména pokud jde o:

- 1) zajištění výzbroje a výstroje vojáka,
- 2) klíčové systémy pozemního vojska,
- 3) klíčové druhy munice pro pozemní síly a vzdušné síly,
- 4) radarové a monitorovací systémy,

¹¹⁾ § 2 zákona č. 219/1999 Sb. O ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁾ Vojenským materiálem se dále rozumí munice, náhradní díly, léčiva a spotřební zdravotnický materiál a služební zvířata a další stanovený majetek;

¹³⁾ RMO č. 48/2013 Věstníku *Hospodaření a nakládání s majetkem v působnosti Ministerstva obrany*, ze dne 6. června 2013;

¹⁴⁾ AAP-48, Ed. B, version 1, NATO System Life Cycle Processes;

¹⁵⁾ Státní podniky založené Ministerstvem obrany ČR zabezpečují strategické zájmy státu ve smyslu zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na § 189 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, lze využít zadávání zakázek státním podnikům v oblasti obrany formou vertikální spolupráce.

- 5) zajištění minimálně základní provozuschopnosti letecké techniky z domácích zdrojů,
- 6) komunikační a informační infrastrukturu a její ochranu.

Vyzbrojování OS ČR probíhá v době míru, ve stavu ohrožení státu i ve válečném stavu. Mechanismus deklarování stavu ohrožení státu a válečného stavu definuje ústavní pořádek České republiky.¹⁶⁾ Po vyhlášení krizových stavů „stav ohrožení státu“ a „válečný stav“ probíhá vyzbrojování a pořizování majetku podle konkrétních závazných právních předpisů.¹⁷⁾

Předmětem této strategie je vyzbrojování OS ČR a podpora rozvoje obranného průmyslu ČR v době míru. Zabezpečení potřeb OS ČR včetně potřeby OS ČR ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu, tedy i mobilizační potřeby, nejsou součástí předmětu strategie. Ministerstvo vychází z principu, že mírová armáda je jádrem válečné armády. K tomu ministerstvo zajišťuje adekvátní reakce na změny v bezpečnostním prostředí. V případě České republiky je nutné reagovat také na důsledky dlouhodobého podfinancování kapitoly obrany České republiky, jehož výsledkem je početně omezená armáda v oblasti pozemních i vzdušných sil, a s tím související přijetí principu odložené potřeby, jen částečně realizované přezbrojení pozemních sil (pouze z jedné třetiny, zbytek používá 30 a více let staré systémy zpravidla sovětského původu) a minimální zásoby nutné pro moderní vedení boje a operací a nedostatečné zásoby pro přechod ozbrojených sil ČR z mírové do válečné organizační struktury.

Česká republika se nyní nachází v mírovém stavu, jak tomu bylo i v 90. letech 20. století. Přitom z hlediska potřeb vyzbrojování jde o dvě různá období – oproti minulému období dnes žijeme v době větší nestability, která má globální charakter. Evropské státy NATO jsou z jihu a východu obklopeny v podstatě souvislým pásmem krizí a konfliktů, zvyšují se hrozby od státních i nestátních aktérů, vojenských a teroristických sil, kybernetických i hybridních útoků. Globalizace a povaha hrozeb navíc vytvořily potřebu, aby OS ČR byly schopné působit ve větší škále operací, což klade dodatečné a zvýšené požadavky na výzbroj, výstroj, výcvikové technologie a připravenost profesionálního vojáka. Současné bezpečnostní prostředí klade také větší nároky a požadavky na:

- flexibilitu při výstavbě OS ČR, včetně obranných příprav k doplňování válečné armády¹⁸⁾
- rychlé materiální doplňování v souvislosti s aktuálními hybridními hrozbami a s tím rychle vznikajícími operačními požadavky
- větší připravenost na krizové stavy.

Uvedené nároky a požadavky vyžadují od ministerstva **včasné, bezpečné a zároveň koncepční pořizování majetku**, jehož cílem je naplnění vládou schválené schopnosti uvedené v KVAČR 2025 a koncepcích OS ČR. Koncepce zároveň definují strategické projekty vyzbrojování, respektive požadované zbraňové systémy, na nichž je AČR jako páteř

¹⁶⁾ Čl. 39, 43 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů a čl. 7 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů;

¹⁷⁾ Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů;

¹⁸⁾ Koncepce mobilizace OS ČR. Schválena vládou České republiky dne 23. ledna 2013.

OS ČR budována. Koncepte rovněž zajišťují kompatibilitu s Konceptí mobilizace OS ČR a Konceptí operační přípravy státního území.

Včasnost závisí na:

- dostatečném a stabilním zdrojovém rámci,
- spolupráci ministerstva s ostatními zainteresovanými rezorty, zejména Ministerstvem financí, při tvorbě a schvalování investičních programů.

Pořizování vojenského materiálu souvisí s ochranou utajovaných informací a bezpečnostní spolehlivostí dodavatelského prostředí. Strategické projekty vyzbrojování musí, jak ve fázi výběru dodavatele, tak ve fázi realizace dodávek a zajištění životního cyklu, respektovat bezpečnost dodávek a suverenitu České republiky. To je možné jen zvýšením podílu účasti obranného průmyslu ČR na dodávkách vojenského materiálu a služeb a zejména zajištěním životního cyklu vojenského materiálu přímo v České republice. V řadě odůvodněných případů z hlediska bezpečnosti dodávek a ochrany podstatných bezpečnostních zájmů státu ministerstvo vyžaduje realizaci dodávek vojenského materiálu a služeb prostřednictvím státních podniků zřízených ministerstvem.

Ministerstvo při pořizování vojenského materiálu a služeb dodržuje zásady **transparentnosti a přiměřenosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace**, ať už je způsob pořízení jakýkoliv. Při pořizování majetku a služeb ministerstvo vždy **uplatňuje princip péče řádného hospodáře** (efektivnost, účelnost, hospodárnost).

II.1 Přístupy ministerstva k vyzbrojování

Ministerstvo při plnění úkolů vyzbrojování a modernizace OS ČR **buduje systém vyzbrojování, který je transparentní k obrannému průmyslu ČR a veřejnosti**¹⁹⁾ s důrazem na přípravu projektů a akcí umožňujících **dodat vojenský materiál a služby s požadovanými parametry, v požadovaném čase a kvalitě, při dodržení pravidla dosažení nejlepší hodnoty za přiměřenou cenu.**

Ministerstvo provádí průzkum trhu a zabezpečuje zpracování informací, studií a analýz průzkumu trhu s cílem zjišťování údajů a informací o požadovaných technologiích a produktech k naplnění úrovně stanovených schopností²⁰⁾ OS ČR a údajů a informací požadovaných k řízení procesů v průběhu životního cyklu materiálu.

Základními zdroji získávání údajů a informací pro účely průzkumu trhu jsou odborné publikace, otevřené informační zdroje, návštěvy výstav a veletrhů, návštěvy ozbrojených sil členských zemí NATO a EU, taktická a operační cvičení NATO za účasti zástupců průmyslu²¹⁾, nástroje provozovatelů elektronických tržišť a národní elektronický nástroj²²⁾, zkušenosti z používání již dodávaného a zavedeného vojenského materiálu a služeb do rezortu MO ČR nebo ozbrojených sil členských zemí NATO a EU apod.

Pro zajištění efektivního, účelného a hospodárného **vyzbrojování ministerstvo využívá a rozvíjí sekci vyzbrojování a akvizic ministerstva (SVA MO)** v souladu s aktuálními potřebami a s úkolem zabezpečit rozumnou míru centralizace zadávání zakázek, nastavit

¹⁹⁾ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek v § 6 stanovuje obecnou povinnost dodržovat při zadávání veřejných zakázek zásadu transparentnosti, přiměřenosti a ve vztahu k dodavatelům zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace;

²⁰⁾ Čl. 5 RMO č. 66/2012 Věstníku *Plánování činnosti a rozvoje v rezortu Ministerstva obrany*;

²¹⁾ CNAD TG - FNIE (Framework for NATO - Industry Engagement - 22. 2. 2016);

²²⁾ Národní infrastruktura pro zadávání veřejných zakázek (NIPEZ).

přístup využívající k pořizování vojenského materiálu a služeb schopnosti obranného průmyslu, výzkumných a vývojových kapacit a akademické obce. K tomu účelně využívá mnohonárodní spolupráci v rámci NATO a EU, regionální a dvoustrannou spolupráci za podmínky výhodnosti této spolupráce pro Českou republiku.

Ministerstvo preferuje, z hlediska rychlosti, spolehlivosti a efektivnosti, včetně dosažení urgentní operační potřeby, **pořízení dostupného, v praxi ověřeného vojenského materiálu**, který je možné získat na globálním trhu s obranným a bezpečnostním materiálem.

Ministerstvo podporuje rozvoj stabilního, udržitelného a vyváženého růstu **obrného průmyslu ČR**. Dlouhodobá spolupráce s obranným průmyslem ČR umožňuje průmyslu zvýšit investice do výzkumu, vývoje a inovací v oblastech, kde trh nedokáže naplnit potřeby OS ČR.

Ministerstvo preferuje uzavírání víceletých smluv. Víceleté smlouvy stabilizují dodávky pro potřeby OS ČR a optimalizují proces plánování finančních prostředků. Víceleté dodávky umožňují obrannému průmyslu ČR investovat do vývoje a zvyšování kvality a zajištění bezpečnosti dodávek.

Ministerstvo ve smyslu zákona²³⁾ **uplatňuje** (v nebytných případech) u dodavatelů požadavky **garance** zabezpečení **dodávek po celou dobu životního cyklu** těchto výrobků.

Ministerstvo ve smyslu zákona²⁴⁾ **zavádí systém stanovení komplexních nákladů na životní cyklus** vojenského materiálu, zejména u strategických a významných zakázek, včetně dopadů na životní prostředí a potřebu velikosti obranné infrastruktury.

Ministerstvo zadává zakázky a uzavírá smlouvy na cílové (celkové) počty vojenského materiálu z důvodu zabezpečení kompatibility a jednotnosti zavedeného vojenského materiálu k usnadnění operačního nasazení, velení, logistického zabezpečení, přípravu a výcviku personálu, standardizace, interoperability a efektivnímu využívání simulátorů a dalších výcvikových zařízení.

Ministerstvo využívá rámcových dohod^{25) 26)} jako účinného nástroje na pořizování určitého předem definovaného spektra materiálu a služeb (včetně mobilizačních potřeb). Rámcovými dohodami snižuje ministerstvo administrativní zátěž spojenou s opakovanou přípravou dílčích zakázek na straně zadavatele, ale i na straně potenciálních dodavatelů.

Ministerstvo nastavuje systém zpracování podkladů pro přípravu zadávací dokumentace. Pro úspěšnou realizaci zakázek je zásadním předpokladem zahájení přípravy zadávacího řízení s dostatečným časovým předstihem. Tím ministerstvo minimalizuje omezování hospodářské soutěže.

Ministerstvo průběžně monitoruje délku trvání smluvních vztahů uzavřených s dodavatelem a s přiměřeným předstihem před koncem smluvního vztahu analyzuje možnosti dalšího zajištění potřeby.

²³⁾ § 193 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (doklady od orgánů ČR nebo příslušného státu o schopnosti dodavatele plnit své povinnosti v oblasti dovozu, vývozu, transferu a tranzitu výrobků, které jsou předmětem zakázky);

²⁴⁾ § 117 a § 118 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. V případě, že do hodnocení nabídek jsou zahrnuty náklady životního cyklu, uvede zadavatel v zadávací dokumentaci údaje, které mají účastníci zadávacího řízení poskytnout, a metodu, kterou zadavatel použije ke stanovení nákladů životního cyklu podle těchto údajů;

²⁵⁾ § 131 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;

²⁶⁾ Doba trvání rámcové dohody v oblasti obrany nebo bezpečnosti nesmí být delší než 7 let, s výjimkou případů, kdy se zohledňuje očekávaná provozní životnost dodávaného zboží a technické obtíže, které jsou způsobeny změnou dodavatele, zadavatel je povinen tyto objektivní příčiny řádně odůvodnit.

Ministerstvo prostřednictvím Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti při pořizování vojenského materiálu **uplatňuje státní ověřování jakosti ve smyslu zákona č. 309/2000 Sb.**, o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti. Smluvními podmínkami vytváří prostor pro katalogizaci a sledování jakosti produktů za účelem kontroly dodržování standardů a zavedení vojenského materiálu do používání.

Ministerstvo využívá Odbor státního dozoru a Odbor vojskového letectví Sekce dozoru a kontroly MO ČR při schvalování zavádění materiálu a techniky do používání v rámci OS ČR.

Ministerstvo se při plnění úkolů vyzbrojování OS ČR za stavu ohrožení státu, válečného stavu, ale i krizových stavů na celém území ČR, které nesouvisí se zajišťováním obrany ČR, řídí právními předpisy ČR.²⁷⁾

Ministerstvo považuje státní podniky založené ministerstvem za strategické dodavatele 1. úrovně.²⁸⁾

II.2 Bezpečnostní prostředí, technologické trendy

Bezpečnostní situace ve světě se zásadním způsobem zhoršila. Změnily se vztahy mezi státy, čelíme stále rozmanitějšímu, obtížně předvídatelnému a náročnému bezpečnostnímu prostředí. Ruská agrese na Ukrajině a teritoriální i operační růst dosahu organizace Islámský stát dokazují, že Evropa je přímo ohrožena nestabilitou ve svém okolí, čelí největším migračním tlakům v historii EU. Podle Bezpečnostní strategie České republiky mezi hlavní hrozby pro Českou republiku ve střednědobém horizontu patří revizionistická politika některých mocností, nárůst různých forem extremismu, terorismus a šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů včetně balistických střel. Zásadním novým typem hrozeb jsou také kybernetické a hybridní hrozby, využívání komerčních technologií pro vojenské účely, zvláště v oblasti informačních a komunikačních technologií.²⁹⁾

V této bezpečnostní situaci je velmi důležité, **od koho pořizujeme vojenský materiál pro OS ČR.** Soběstačnost ve výrobě zbraní a munice byla vždy předpokladem většího bezpečí a často vedla k dominanci nad těmi, kteří tuto schopnost neměli. Závislost vždy představovala riziko. Riziko hypotetické a často pomíjené v dobách míru. V časech krize se však vždy projevilo a často fatálně, dokladem toho je i nynější selhávání principu odložené potřeby přijatého v reformních materiálech minulými vládami. Spoléhat se v časech krize můžeme pouze na sebe a na naše nejbližší vojensko-politické spojení.

Ministerstvo adekvátně reaguje na bezpečnost dodávek. Bezpečnost dodávek vojenského materiálu představuje strategickou oblast zajištění bezpečnosti státu.

Z hlediska **průmyslových schopností** ministerstvo hledá cesty jak **dosáhnout technologické vybavenosti** české obranně průmyslové základny potřebné pro dosažení plánovaných

²⁷⁾ Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon,
Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy,
Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR,
Zákon č. 585/2004 Sb., branný zákon,
Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR;

²⁸⁾ viz str. 37, část II.1.1, Strategická charakteristika dodavatelů;

²⁹⁾ Bezpečnostní strategie ČR, s. 11-12. Online na <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>;

schopností OS ČR.³⁰⁾ Silný obranný průmysl poskytuje každému státu klíčovou komponentu obranyschopnosti – vojensko-technologickou základnu a bezpečnost dodávek. Čím více se stát spoléhá na import zbraňových systémů ze zahraničí, tím méně jistoty má, že je plně připraven na obranu země v případě krize.

Pro výstavbu OS ČR má zásadní význam technologický rozvoj v rámci České republiky a využití jeho výstupů pro potřeby vyzbrojování. Tento rozvoj zpětně přináší ekonomické přínosy a rozvoj v civilních oblastech.

II.3 Trendy ve vyzbrojování a úloha státu

Úspěšné nasazení OS ČR (mírové i válečné) je z hlediska vyzbrojování podmíněno pořizováním interoperabilního vojenského materiálu na vysoké technologické úrovni a schopností doplnit OS ČR vojenským materiálem v období zhoršování bezpečnostního prostředí. Cílem ministerstva je udržovat a optimalizovat potřebné průmyslové kapacity, včetně vytváření nezbytných zásob a rozsahu obranné infrastruktury.

Ministerstvo zajišťuje potřebnou úroveň standardizace a unifikace vojenského materiálu.

Ministerstvo považuje obranný průmysl ČR za klíčový prvek strategické podpory rozvoje schopností OS ČR přispívající k posílení politických, ekonomických a diplomatických ambicí ČR.

Ministerstvo trvale monitoruje trendy budoucího rozvoje technologií³¹⁾ s cílem zabezpečit technologickou převahu nad možným protivníkem³²⁾. Na základě výsledků upřednostňuje zejména oblasti, které mohou vést k budoucím technologickým hrozbám (biotechnologie, robotika, informační technologie, nanotechnologie a materiály, energetické zdroje a systémy³³⁾ - BRINES). K udržení nezbytné technologické úrovně obranného průmyslu ČR podporuje ministerstvo vědecké vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace.

Ministerstvo zajišťuje **technologický rozvoj** obranného průmyslu ČR rovněž podporou mezinárodní spolupráce, především pak s partnery z členských států NATO a EU se zvláštním důrazem na **přeshraniční partnerství**, zapojováním českých (malých a středních) subjektů do **dodavatelských řetězců** (v rámci nadnárodních projektů) a **transferu technologií**. Podporuje rozvoj kapacit domácího průmyslu prostřednictvím politiky obranného **výzkumu, vývoje a inovací** a realizuje **akviziční politiku v rámci zajištění bezpečnosti dodávek s ohledem na schopnosti a potřeby rozvoje obranného průmyslu ČR**.

Rámec a priority obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v souladu s požadavky výstavby OS ČR a poskytování státní podpory jsou součástí **Koncepce obranného**

³⁰⁾ Jak jsou definovány v Koncepci výstavby Armády České republiky 2025, viz http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/KVA_R_ve_ejn_verze.pdf.

³¹⁾ Technology Trends Survey “Future Emerging Technology Trends” HQ Supreme Allied Commander Transformation, Defence Planning Policy and Analysis Branch, version 3, February 2015;

³²⁾ Stále větší samozřejmostí je předstih komerčního výzkumu a vývoje vedoucího k rozvoji výroby a použití aplikací dvojího užití (produktů duálního použití) včetně jejich dostupnosti na trhu;

³³⁾ BRINES - Biotechnology, Robotics, Information Technology, Nanotechnology and Materials, Energy and Resources, and Systems. Technologie BRINES byly definovány ředitelem centra pro technologie Linton Well II, Pd. D., Director, Center for Technology and National Security Policy, National Defense University;

aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 2016 až 2022 schválené Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace v roce 2015 a vládou v roce 2016. Koncepce významným způsobem napomáhá v **orientaci obranného průmyslu ČR na budoucí potřeby OS ČR**.

II.4 Suverenita rozhodování ve vyzbrojování

Obrana je považována za jádro národní suverenity a rozhodnutí o vojenských schopnostech a způsobu jejich zabezpečení zůstává na členských státech.³⁴⁾

Česká republika v souladu s obecně závaznými právními předpisy,³⁵⁾ a se strategickými zájmy státu postupuje při zajišťování vojenského materiálu a zadávání veřejných zakázek s ohledem na zajištění národní suverenity. V souladu se závaznými právními předpisy EU podniká kroky na ochranu své operační výhody, podstatných bezpečnostních zájmů, bezpečnosti dodávek a udržení volnosti strategického rozhodování při vytváření schopností OS ČR.

V případech, kdy to bezpečnostní zájmy státu a zajištění bezpečnosti dodávek umožní, pořizuje materiál a služby otevřeným výběrovým řízením na domácím, evropském ale i na světovém trhu. V ostatních případech týkajících se podstatných bezpečnostních zájmů státu a bezpečnosti dodávek ministerstvo uvážlivě využívá výjimek uvedených ve Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen SFEU) a výjimek uvedených ve směrnicih EU.^{36),37),38)} Jedná se o možnost uplatnění nezbytných bezpečnostních hledisek a potřeb při výběru dodavatele, za předpokladu dodržení zákonných zásad zadávání zakázek.

II.5 Závěry z analýzy vyzbrojování

Úspěšné nasazení OS ČR je z hlediska vyzbrojování podmíněno pořizováním interoperabilního vojenského materiálu na vysoké technologické úrovni a schopností doplnit OS ČR vojenským materiálem v období zhoršování bezpečnostního prostředí. Je cílem ministerstva udržovat a optimalizovat nezbytné průmyslové kapacity, včetně vytváření nezbytných zásob.

Zásadním úkolem vyzbrojování vyplývajícím z provedených analýz při zpracování KVAČR 2025 je nahradit velkou část vojenského materiálu, který je na konci životního cyklu a je morálně a fyzicky zastaralý a obnovit a doplnit pohyblivé a operační rezervy. Pro rozvoj schopností OS ČR je nezbytné pořídit nové zbraňové systémy, vojenskou techniku a materiál pro pozemní síly, vzdušné síly, speciální síly i zpravodajské a logistické zabezpečení AČR a OS ČR. Hlavní pozornost je soustředěna na zajištění výzbroje a výstroje vojáků, přezbrojení a výstavbu pozemních sil. Ministerstvo se soustřeďuje na zvýšení dosud nedostatečné úrovně standardizace, a především unifikace omezující operační nasazení, snižující bojovou

³⁴⁾ Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen SFEU) v čl. 4 (2), stanoví, že „národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností každého členského státu“. Obdobně Evropská komise ve svém sdělení Evropskému Parlamentu a Radě (2013) zdůrazňuje, že obrana je stále jádrem národní suverenity a rozhodnutí o vojenských schopnostech zůstává na členských státech. Směrnice 2009/81/ES v článku 1 uvádí že, národní bezpečnost zůstává výhradní odpovědností jednotlivých členských států, jak v oblasti obrany, tak bezpečnosti.

³⁵⁾ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;

³⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/EU, ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti;

³⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU, ze dne 26. února 2014, o zadávání veřejných zakázek;

³⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES, ze dne 6. května 2009, o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství;

efektivitu a zvyšující náklady logistického zabezpečení a výcviku. Aktuálním úkolem je rozpracování otázek zajištění bezpečnosti dodávek v průběhu životního cyklu vojenského materiálu.

Analýza stavu vyzbrojování zpracovaná v průběhu přípravy strategie³⁹⁾ poukazuje na hlavní nedostatky, které je nezbytné řešit. Zásadní nedostatky spočívají v přetrvávajících problémech v oblasti střednědobého a krátkodobého plánování akvizic, chybějícím dlouhodobém plánování akvizic a oddělení akvizic v době míru od akvizic za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, včetně fáze přechodu z mírového stavu na stav ohrožení státu nebo válečný stav. Další problémy se projevují v organizační a personální oblasti, zejména v nedostatečné organizační a personální stabilitě v období předcházejícímu výstavbě Sekce vyzbrojování a akvizic MO ČR, v podcenění odborné přípravy personálu. Důsledkem je neochota k implementaci nových principů a metod efektivního zadávání veřejných zakázek a využívání metod projektového řízení. Významné nedostatky působí i nepřipravený přechod na centrální zadávání veřejných zakázek, zdlouhavý a byrokratický proces přípravy, schvalování a zadávání veřejných zakázek. Realizace akvizic je rovněž negativně ovlivněna neodpovídající softwarovou podporou, která neumožňovala transparentní a jednoduchou přípravu a evidenci podkladů pro přípravu veřejných zakázek. Další oblastí problémů je nefunkčně nastavená odpovědnost za dvoustrannou a mnohostrannou mezinárodní spolupráci ve vyzbrojování, nedostatečná transparentnost a spolupráce s obranným průmyslem zejména v předakvizičních etapách přípravy veřejných zakázek, v podcenění průzkumu trhu pro přípravu veřejných zakázek. Řešení řady v analýze uvedených problémů a nedostatků je po projednání závěrů z analýzy již realizováno, zejména v oblasti organizační struktury a stability personálu, odborné přípravy. Ministerstvem jsou analyzovány a přijímány opatření k optimalizaci procesů, k rozvoji dvoustranné a mnohostranné spolupráce ve vyzbrojování, **nejsložitější problémy se promítají do návrhu cílů a opatření strategie.**

Ministerstvo považuje obranný průmysl za klíčový prvek strategické podpory rozvoje schopností OS ČR přispívajícím k posílení politických, ekonomických a diplomatických ambicí ČR.

Cílem spolupráce ministerstva s obranným průmyslem je zajištění dodávek strategického vojenského materiálu a služeb a pořízení a udržení provozuschopnosti kritických zbraňových systémů a zabezpečení operačních potřeb OS ČR. Ministerstvo podporuje obranný průmysl umožňující stimulovat vznik a rozvoj výrobních kapacit zajišťujících bezpečnost dodávek vojenského materiálu. K udržení vysoké technologické úrovně obranného průmyslu MO ČR podporuje vědecké vzdělávání, výzkum, vývoj a inovace.

III. Význam obranného průmyslu ČR pro stát

Obranný průmysl ČR představuje jeden ze základních stavebních kamenů bezpečnostní struktury státu. Jeho **obrný, bezpečnostní a ekonomický přínos** pro stát je neoddiskutovatelný. Pokud je kvalitně řízen, stimulován a systematicky rozvíjen v souladu s politicko-bezpečnostními a ekonomickými zájmy státu, tvoří industriální a vědecko-

³⁹⁾ Analýza „Stav SVA MO a problémy při vyzbrojování“, čj. 271-30/2015-1350, ze dne 4. září 2015.

výzkumnou základnu, zajišťující strategicko-bezpečnostní dodávky a servis pro potřeby národní obrany, přičemž je **významný i z hlediska zahraničně-politického, socio-ekonomického a technologického.**

Cílem spolupráce ministerstva s obranným průmyslem ČR je zajištění dodávek vojenského materiálu a služeb k pořízení a udržení provozuschopnosti kritických zbraňových systémů a zabezpečení operačních potřeb OS ČR.

Podpora obranného průmyslu ČR ministerstvem umožňuje vznik a rozvoj výzkumných, vývojových a výrobních kapacit zajišťujících vysokou technologickou úroveň a bezpečnost dodávek vojenského materiálu.

Česká republika se svými technologickými kapacitami a finančními prostředky nemůže spoléhat pouze na sebe, neboť v některých oblastech nedokáže pro své OS ČR potřebné vybavení vyrobit a český stát zároveň nemůže být pro domácí obranný průmysl primárním, natož jediným odběratelem, pokud si chce průmysl udržet špičkovou úroveň. Přitom si ale nemůže do budoucna v oblasti klíčových technologií dovolit závislost na potenciálních protivnících.

Proto je nutné udržovat stávající globálně konkurenceschopné kapacity obranného průmyslu ČR a zajistit jeho **rozvoj v těch oblastech, které jsou pro OS ČR zásadní a přitom ve střednědobém horizontu dosažitelné.**⁴⁰⁾ Zároveň je nutné zajistit strategická partnerství s blízkými politickými partnery a **doplňovat tak domácí finanční a technologické zdroje našeho průmyslu ze zahraničí.**

Proto, aby české obchodní korporace dosahovaly dlouhodobě potřebné produkční úrovně, je nutné, aby byly úspěšné na **zahraničních trzích. Obchod s vojenským materiálem** je zároveň velmi specifickou **zahraničně-politickou záležitostí**, jejíž zákonitosti nepodléhají pravidlům běžného volného trhu a spadá pod zákon č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem. Proto je pro transparentní a odpovědný obchod s vojenským materiálem a obranný průmysl ČR politická podpora ze strany domácí vlády zásadní. Součástí této strategie je série opatření a iniciativ, které povedou k zajištění co největšího úspěchu podniků obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích.

Realizace exportu vojenského materiálu do zahraničí závisí na státní podpoře, a to i v případech, kdy je exportérem soukromý subjekt, vždy však jediň v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády ČR. Pro obranný průmysl ČR je proto podpora ze strany státu velmi významná. Česká republika si tímto buduje

⁴⁰⁾ Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu ustanovuje jako oblasti podstatných bezpečnostních zájmů ČR následující oblasti: ruční a lehké zbraně a munice, informační technologie (IT) a komunikace, ochrana proti zbraňům hromadného ničení a výbušninám, velení a řízení, logistické zabezpečení bojové techniky ve výzbroji AČR, polní zdravotnické zabezpečení, kapacity strategické přepravy, pohonné hmoty, kybernetická obrana, prostředky průzkumu a pozorování. Viz Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu s. 11-12. Online dostupné na:
http://www.mzv.cz/file/1163948/Strategie_vztahu_statu_a_obranneho_a_bezpecnostniho_prumyslu_CR.pdf.

Kromě těchto oblastí je však nutné na základě důkladné analýzy definovat nové oblasti, které vychází z dokumentu KVAČR 2025 a principů rozvoje obranného průmyslu popsaného touto Strategií podpory obranného průmyslu.

prestiž na mezinárodní scéně a vytváří cenná partnerství, která mají velký potenciál přesáhnout do dalších oblastí spolupráce.

V českých zemích patří obranný průmysl k **tradičním odvětvím výroby** od poloviny devatenáctého století a jeho společnosti jsou **významnými zaměstnavateli v regionech**. Kromě toho poskytuje uplatnění a profesní růst vysoce kvalifikovaným pracovníkům a zamezuje jejich odlivu do zahraničí.

IV. Trendy v průmyslovém prostředí a jejich implikace

IV.1 Globální konsolidace a internacionalizace obranného průmyslu

Ze strukturálního hlediska je pro Českou republiku klíčový vývoj směřující ke **koncentraci a internacionalizaci obranného průmyslu**. Velcí hráči na poli obranného průmyslu se v současné době spojují do konglomerátů s obrovskou technologickou a kapitálovou silou. Cílem takových kroků je **koncentrovat zdroje** na výzkum a vývoj a **spojit síly v tlaku na mimoevropské a evropské trhy**. Konsolidace často probíhá formou **zániku** v novém prostředí již nepotřebných či nekonkurenceschopných podniků, **nebo naopak budováním partnerství a spojováním podniků**, ať už na úrovni národní či mezinárodní. Tyto procesy doprovází restrukturalizace podniků a **změna jejich výrobní orientace**, často na technologie dvojího užití.

Obranný průmysl tím také nabývá stále výraznější mezinárodní charakter, a to jak po stránce výroby, tak co do distribuce a dostupnosti moderních technologií. Společně s tím se vytvářejí silné mezinárodní dodavatelské řetězce, které propojují jednotlivé státy a odvětví a nesoustředí se tak pouze na domácí trhy. Ve světovém zbrojním průmyslu se nyní nachází několik **dominantních dodavatelů**, přičemž **menším aktérům** nezbývá jiná možnost než se **úzce specializovat** a zapojovat do dodavatelských řetězců a mezinárodních výzkumných programů.

Obranný průmysl ČR, který je převážně tvořen malými a středními podniky, je tedy stále častěji nucen konkurovat kapitálově silným konglomerátům s mezinárodními vazbami, vlivem a často podporou jedné i více vlád. Pro subjekty obranného průmyslu ČR je klíčové s těmito konglomeráty navázat partnerství, díky kterému je možné se zapojovat do jejich aktivit jako subdodavatelé či strategičtí partneři v případě vstupu daného zahraničního subjektu na český trh, jakož i při působení na třetích trzích.

Vliv těchto globálních trendů na restrukturalizaci obranného průmyslu v členských státech NATO a EU je pro Českou republiku zásadní.

IV.2 Obranně-průmyslová politika České republiky v rámci EU a NATO

Evropa stojí na pokraji zásadní obranně-průmyslové změny. V současné době se evropský obranný průmysl stále nachází ve stavu omezených obranných rozpočtů, malou chutí spolupracovat na mezinárodních programech na rychle se globalizujícím obranném trhu.

Konkurenceschopnost evropského obranného průmyslu, vzhledem k jeho roztržitosti a celé řadě velkých paralelně realizovaných zbrojních programů, je významně oslabena. Určitá míra konsolidace je proto nevyhnutelná.

V posledních dvaceti letech bylo možno pozorovat dva trendy, které ukazují základy, na kterých lze konkurenceschopnost evropského obranného průmyslu posílit: národní konsolidaci a přeshraniční strategická spojení na bilaterální bázi.

EU dlouhodobě na rostoucí konkurenci odpovídala tím, že se snažila o propojení a sjednocení evropského průmyslu. V tomto kontextu se často zmiňovala potřeba vybudování a zajištění evropské autonomie a tzv. EDTIB⁴¹⁾, ale mnoho států stále nemá definovanou svou vlastní obranně-průmyslovou politiku.⁴²⁾ EU a NATO mohou sloužit jako platformy, na kterých se tato konsorcia založená na důvěře mohou budovat. Těžko si ale lze představit kompletní podřízení veškerého evropského obranného průmyslu myšlence EDTIB.

Proces vytváření partnerství musí být z hlediska průmyslu přirozený a ekonomicky efektivní, z hlediska členských států pak především vyvážený, reflektující potřebu každé země zajistit bezpečnost dodávek pro vlastní ozbrojené síly bez zvyšování rizik spojených s růstem závislosti na zahraničních dodavatelích. Vláda ČR vidí diskusi o kooperativních projektech jako nezbytný první krok k vybudování EDTIB, nikoliv jako krok následující. Je zcela nezbytné se v současnosti orientovat na funkční modely strategického partnerství s konkrétními zeměmi a obranným průmyslem v těchto zemích. Evropský trh s vojenským materiálem (EDEM⁴³⁾), jež je prostředím, které umožňuje rozvoj EDTIB, je založen na principu rovnováhy závislosti, nikoliv nadřazenosti a podřízenosti bez garančních mechanismů a pojistek. To je respektováno i na úrovni evropských závazných právních předpisů.

Přístup ministerstva k obranně-průmyslovým politickým aktivitám na úrovni EU je založen na principu nezdvajování **činností v rámci EU a NATO**.

NATO je z obranně-průmyslového hlediska klíčovým fórem, kde pravidelně probíhají diskuse o přístupu Aliance k průmyslu a zlepšení vzájemné komunikace a ovlivňování. Vzhledem k tomu, že všechny členské státy NATO mají pouze jedny ozbrojené síly a většina jsou současně členy EU, je možné konstatovat, že i přes rozdílnost přístupů EU a NATO se jejich postoje a požadavky na průmysl a jeho participaci při naplňování ambicí vzájemně prolínají.

Vedle starých a zažitých forem spolupráce, jako je oblast činnosti CNAD (STO, NIAG, DAT POW) a dalších se v souvislosti s vývojem mezinárodní ekonomické ale i politické situace začínají prosazovat nové postupy, o nichž vláda ČR prostřednictvím ministerstva průběžně informuje obranný průmysl ČR a podporuje ho při jeho zapojení do aliančních aktivit, jakou je například Framework for NATO Industry Engagement.

⁴¹⁾ European Defence Technology Industrial Base neboli Evropská obranná technologicko-průmyslová základna;

⁴²⁾ Především členské státy EU ze střední a východní Evropy.

⁴³⁾ European Defence Equipment Market.

V blízké budoucnosti lze očekávat posílení role průmyslu a jeho vtažení do širších vztahů s NATO s cílem zabezpečení souladu s existujícími procedurami tak, aby průmysl byl účasten v procesu formulování požadavků na obranné schopnosti. Ministerstvo prostřednictvím vlády ČR vyvine větší tlak na český průmysl včetně vědeckých a univerzitních pracovišť k účasti na studiích NATO, které tvoří základ pro navazující projekty.

V. Vize vyzbrojování a cíle strategie

Vize vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR spočívá v optimalizaci systému vyzbrojování, podpoře výstavby schopností moderních a interoperabilních OS ČR cestou pořízení vojenského materiálu vysoké technologické úrovně a služeb, zajištění udržitelnosti a rozvoje obranného průmyslu ČR, bezpečnosti dodávek v součinnosti s obranným průmyslem ČR, včetně využití strategických kapacit státních podniků v oblasti obranného průmyslu.

Naplnění vize vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR je základní podmínka dosažení strategických cílů výstavby OS ČR a rozvoje jejich schopností.

Globálním cílem strategie je vybavit OS ČR vyspělým, efektivním, bezpečným, interoperabilním a moderním vojenským materiálem a službami, a to v návaznosti na disponibilní zdroje, plánované termíny, schopnosti obranného průmyslu ČR a požadovanou kvalitu.

Naplnění vize a globálního cíle strategie je podmíněno:

- zajištěním udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností národního obranného průmyslu,
- nastavením procesního systému bezpečnosti dodávek,
- maximálním využitím potencionálu spolupráce s obranným průmyslem,
- dlouhodobým plánováním ve vyzbrojování,
- včasnou přípravou a realizací programů a projektů výstavby schopností,
- efektivním a transparentním akvizičním procesem,
- zajištěním standardizace a interoperability vojenského materiálu,
- zajištěním bezpečnosti dodávek vojenského materiálu, suverenity rozhodování,
- cílenou podporou vědy, výzkumu a inovací,
- zajištěním analýz průzkumu trhu, využíváním projektového řízení, sledováním trendů ve vyzbrojování a vývoji nových technologií,
- účelným využíváním dvoustranné a mnohonárodní spolupráce ve vyzbrojování.

V.1 Vize a cíle vyzbrojování

Ministerstvo má ve vyzbrojování následující vizi a cíle:

- I. Zajištění efektivní a transparentní akvizice,

Nástroje:

- Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení,
 - Implementace směrnic EU k zadávání zakázek,
 - Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování,
 - Rozvoj dvoustranné a mnohonárodní spolupráce,
- II. Realizace projektů vyzbrojování podle požadavků KVAČR 2025 a koncepcí OS ČR,
- III. Podpora a rozvoj plánování akvizic a přípravy personálu pro stabilitu vyzbrojování,

Nástroje:

- Nastavení systému plánování akvizic,
- Příprava personálu pro plánování a řízení projektů vyzbrojování.

Matice cílů vyzbrojování:

Strategický cíl I. Efektivní a transparentní akvizice		
I. 1 Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení	I.1.1 Nastavení nového systému průzkumu trhu – formou rezortního předpisu k průzkumu trhu a podpoře akvizic	MO ČR
	I.1.2 Stanovení podmínek pro pořizování vojenského materiálu formou vláda – vláda a pomocí programů zahraniční pomoci (FMF / FMS)	MO ČR
I. 2 Implementace směrnic EU k zadávání zakázek	I.2.1 Implementace směrnic EU k zadávání zakázek 2009/81/ES, 2014/24/EU a zákona č. 134/2016 Sb., – rezortní předpis k zadávání veřejných zakázek	MO ČR
	I.2.2 Implementace přístupů a směrnice EU / EDA (Evropská obranná agentura) k zajištění bezpečnosti dodávek	MO ČR
	I.2.3 Klíčové technologie z hlediska zajištění podstatných zájmů bezpečnosti státu a schopností českého obranného průmyslu	MO ČR
	I.2.4 Stanovení podmínek pro přijetí opatření k ochraně technologických předností českých výrobců, pro zajištění podstatných bezpečnostních zájmů České republiky v souladu s článkem 346 SFEU	MO ČR
I. 3 Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování	I.3.1 Rozvoj dvoustranné a mnohonár. spolupráce ve vyzbrojování	MO ČR
	I.3.2 Implementace pravidel EU pro pořizování vojenského materiálu a služeb v rezortu MO ČR	MO ČR
	I.3.3 Koordinace postupů zadávání zakázek podle směrnic EU	MO ČR
Strategický cíl II. Realizace projektů vyzbrojování podle požadavků KVAČR 2025 a koncepcí OS ČR		
II. 1 Projekty vyzbrojování prvního milníku KVAČR do roku 2020	Náhrada vojenské techniky, která je na konci životního cyklu a doplnění operačních rezerv	MO ČR
II. 2 Projekty vyzbrojování druhého milníku KVAČR do roku 2025	Modernizace stávající techniky a její obměna v závislosti na ukončování jejího životního cyklu	MO ČR

Strategický cíl III. Podpora a rozvoj plánování akvizic a příprava personálu pro stabilitu vyzbrojování		
III. 1 Nastavení systému plánování akvizic	III.1.1 Výstavba systému dlouhodobého plánování akvizic.	MO ČR
	III.1.2 Optimalizace střednědobého plánování akvizic.	MO ČR
	III.1.3 Revize a optimalizace krátkodobého plánování akvizic.	MO ČR
III. 2 Příprava personálu pro řízení projektů vyzbrojování	III.2.1 Organizace a zabezpečení odborných kurzů projektového řízení.	MO ČR
	III.2.2 Certifikace absolventů kurzů podle Národní soustavy kvalifikací	MO ČR

V.2 Implementace cílů vyzbrojování

Cíl I. - Efektivní a transparentní akvizice

Realizace cíle spočívá v rozpracování principů efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení s důrazem na životní cyklus projektu, implementaci směrnic EU 2009/81/ES⁴⁴⁾, 2014/24/ES⁴⁵⁾ a nového zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek v rezortních předpisech, nastavení transparentního systému průzkumu trhu v rezortu MO ČR a systému přípravy a certifikace administrátorů projektů a projektových manažerů.

I.1 Implementace principů a zásad efektivní akvizice do procesů a postupů projektového řízení

K realizaci cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- využívat aplikace postupů efektivní akvizice navrhované orgány NATO/CNAD, EU/EDA, a ověřené ve veřejné správě a soukromých podnicích,
- optimalizovat náklady zohledňující požadavky na zvýšení využitelnosti vojenského materiálu a náklady na logistické zabezpečení životního cyklu.⁴⁶⁾ Smyslem je snížení nákladů na pořízení a provoz a zvýšení provozní spolehlivosti,
- důsledně řídit programy a projekty vyzbrojování podle principů projektového řízení,
- úkoly obranného výzkumu, vývoje a inovací zaměřit na budoucí požadavky na vojenské schopnosti se zaměřením na využití duálních technologií,
- uplatňovat požadavky interoperability, obranné standardizace a katalogizace a zajištění státního ověřování jakosti,
- zvažovat náklady na celý životní cyklus vojenského materiálu⁴⁷⁾ (LCC analýzy)⁴⁸⁾,

⁴⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES, ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES;

⁴⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/ES, ze dne 26. února 2014, o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES;

⁴⁶⁾ ČOS 051662, 2. vydání, AAP-20, Ed. 2 (Phased Armaments Programming System / PAPS); Etapy životního cyklu: koncepční, vývoje, produkce, užívání a zabezpečení, vyřazení a likvidace, (AAP-20, Phased Armaments Programming System (PAPS) Edition 2 – February 2010), ČOS 051655, AAP-48, (NATO SLCM – System Life Cycle Stages and Processes);

⁴⁷⁾ ISO/IEC 15288 CD2, ed. 2.0. / 2008 Řízení životního cyklu – Procesy životního cyklu systému, kapitola 6.2. a ISO EN 9001 ed. 2, Systém managementu kvality, 9/2010;

- využívat služeb specializovaných akvizičních pracovišť⁴⁹⁾ NATO a EU, například NSPA⁵⁰⁾, a to u akvizic, kde je to hospodárné a efektivní,
- systém logistického zabezpečení analyzovat a připravovat již v etapách životního cyklu - koncepční a vývojové, optimalizovat ho v průběhu doby užívání vojenského materiálu,
- posuzovat a plánovat požadované schopnosti v celém životním cyklu, ve všech funkčních oblastech.⁵¹⁾ K tomu předkládat návrhy systému logistického zabezpečení a jeho optimalizací v průběhu životního cyklu vojenského materiálu (včetně prostředků pro provoz, údržbu, výcvik a výuku, rušení a likvidaci),
- prosazovat odpovědnost dodavatelů za jakost a certifikaci výrobků, přičemž se řídit zákonem⁵²⁾ a standardy NATO.⁵³⁾

Uvedená opatření k realizaci cíle jsou součástí připravovaného rezortního předpisu k řízení projektů vyzbrojování v rezortu MO ČR.

I.1.1 Nastavení systému průzkumu trhu

Průzkum trhu v procesech vyzbrojování je využíván jako jeden z rozhodujících nástrojů k určení časového rámce, nákladů, ukazatelů výkonnosti (funkčních charakteristik, technicko-organizačních ukazatelů) a míry logistického zabezpečení při rozhodování o reálných způsobech naplňování cílových operačních schopností.

K realizaci cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- vytvořit nový systém průzkumu trhu,
- nastavit komunikaci s obranným průmyslem a průzkum trhu pro všechny etapy životního cyklu,
- vytvořit a udržovat aktuální přehled o výrobních a technologických schopnostech obranného průmyslu pro podporu rozhodování o akviziční potřebě a jejího optimálního řešení,
- minimalizovat rizika projektu (analýza trhu, zpracování studií, simulace, vyvážená volba specifikací),
- využívání dostupných produktů a služeb,
- upustit od specifických a zbytných konstrukčních požadavků v případech, kdy je to možné.

Uvedená opatření k realizaci cíle jsou rozpracována v připravovaném rezortním předpisu k průzkumu trhu.

⁴⁸⁾ RTO-TR-SAS-054, Annex D - Life Cycle Costing Definitions;

⁴⁹⁾ § 191, odst. 2, písmeno f) a g), zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;

⁵⁰⁾ NATO Support and Procurement Organisation, (C-M(2015)0047, The Charter of NATO Support and Procurement Organisation / NSPO);

⁵¹⁾ Metodologie DOTMLPFI NATO (Doctrine, Organization, Training, Material, Leadership, Personnel, Facilities, Interoperability) volně přeloženo jako „doktríny, organizace, výcvik, technika, velení, personál, infrastruktura a interoperabilita“.

⁵²⁾ Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona;

⁵³⁾ AQAP 100 Politika NATO v přístupu integrovaných systémů k jakosti v průběhu životního cyklu.

I.1.2 Stanovení podmínek pro pořizování vojenského materiálu formou vláda – vláda

Ministerstvo podporuje uzavírání dohod mezi vládami, což umožňuje nastavení dlouhodobé spolupráce a zabezpečení provozu, oprav a dodávek náhradních dílů dodávané vojenské techniky po celou dobu životnosti. Pro ministerstvo smlouva mezi vládami vytváří podmínky získání zkušeností z používání vojenské techniky u ozbrojených sil příslušné země, včetně ověření technických a vojenských parametrů před uzavřením smlouvy, zkušeností z výcviku a bojového nasazení. To výrazně snižuje náklady na provoz a údržbu v dalším období a zajišťuje interoperabilitu, plnění standardů NATO a garance státního ověření jakosti garantované příslušnou vládou.

U vojenské techniky, která dosud není v používání, umožňuje spolupráce mezi vládami zapojení do společného projektu vývoje, větší odbyt, než jen v případě dodávek pro domácího odběratele, pro odběratele získání slevy v důsledku vyšších dodávek než jen pro jeden stát a tím i rozložení nákladů na vývoj. Zásadní je znovu zajištění interoperability a standardizace.

Výjimku ze směrnice 2009/81/ES umožňující **pořizování vojenského materiálu formou vláda – vláda** využíváme u zakázek k realizaci rozhodujících (strategických) projektů vyzbrojování, k naplnění klíčových schopností OS ČR.

Možný postup pro realizaci zakázek formou vláda - vláda:

- provedení širšího průzkumu trhu – z veřejně dostupných zdrojů a zkušeností armád NATO (EU) s používáním perspektivních druhů výzbroje a techniky,
- vyhodnocení zjištěných poznatků z hlediska operačních, technických a politických požadavků a podmínek naplňujících předpoklady pro uzavření budoucí dohody na úrovni vláda - vláda,
- oslovení vlád - provedení cíleně orientovaného průzkumu formou tzv. Request For Information (RFI) – zpravidla cestou vojenských přidělců,
- případné projednání podmínek a upřesnění požadavků na předmět VZ (dodávku) expertními skupinami,
- informování vlády ČR o postupu zadávání zakázky s návrhem na oficiální oslovení vlády (vlád) k podání nabídky a uzavření budoucí dohody vláda – vláda,
- zaslání výzvy k podání nabídky vládě (vládám) tzv. Request for Proposal (RFP) vybrané země (zemí),
- vyhodnocení nabídek a uzavření dohody na úrovni vláda – vláda. Ministerstvo získává smluvní podmínky dodávky stejné, jaké „dostává“ dotčená vláda. Na základě dohody současně vláda zplnomocňuje příslušného ministra realizovat mezivládní dohodu za podmínek vymezených v dohodě.

Pořizování vojenského materiálu formou vláda-vláda⁵⁴⁾ představuje výjimku z běžného režimu zadávání zakázek dle uvedené směrnice, která je uplatňována restriktivně, s cílem nevytvářet neodůvodněné překážky neumožňující unijním zbrojním subjektům nediskriminační a transparentní přístup k vojenským zakázkám. Podle sdělení Evropské

⁵⁴⁾ dle čl. 13 písm. f) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.

komise se postup formou vláda-vláda uplatňuje zejména na prodej přebytečných zásob vojenského materiálu v majetku jedné veřejné správy druhé veřejné správě. Ačkoliv Evropská komise pořizování nového vojenského materiálu formou vláda-vláda nevyklučuje, náležitě upřesňuje, že prodávající stát musí postupovat v souladu se směrnicí 2009/81/ES (tj. musí vypsát veřejnou zakázku) nebo musí využít opci na nákup dalšího materiálu stanovenou v již existující smlouvě uzavřené daným státem s konkrétním dodavatelem.

I. 2 Implementace směrnic EU k zadávání veřejných zakázek

I. 2.1 Implementace směrnic EU k zadávání veřejných zakázek 2009/81/EU, 2014/24/EU a zákona č. 134/2016 Sb. – rezortní předpis k zadávání veřejných zakázek

Ke zvýšení transparentnosti a otevřenosti evropského trhu s obranným a bezpečnostním materiálem a odstranění některých diskriminačních elementů byla směrnicí EU 2009/81/ES zavedena jednotná pravidla pro pořizování vojenského materiálu. Směrnice umožňuje využít i určité výjimky, a to zejména v případě zakázek zadávaných podle mezinárodních pravidel, zakázek mezi dvěma vládami a v neposlední řadě zakázek zadávaných podle článku 346 SFEU. Postup při pořizování vojenského materiálu a služeb s využitím článku 346 SFEU je uveden v článku I. 2.4.

K nastolení spravedlivých podmínek na vnitřním trhu EU s obranným a bezpečnostním materiálem má přispět i směrnice EU pro intrakomunitární transfer⁵⁵⁾ 2009/43/ES.

Zadávání zakázek musí reagovat na vývoj národního i mezinárodního právního rámce, dynamiku obranného trhu a nové formy zadávání zakázek. Česká republika se zavázala dodržovat zásady EU při pořizování vojenského materiálu.

K realizaci specifického cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- při zadávání zakázek nediskriminovat na základě sídla obchodní korporace v rámci EU,
- zajistit rovné a spravedlivé podmínky pro účast dodavatelů,
- garantovat transparentnost procesu zadávání zakázek,
- vzájemně uznávat národní dokumenty a normy mezi členskými státy EU,
- zajistit přiměřenost požadavků na dodavatele,
- zrychlit a zjednodušit zadávání zakázek,
- v případě, že je to možné a výhodné, využívat formy otevřeného výběrové řízení⁵⁶⁾ pro civilní materiál a užší řízení pro vojenský materiál⁵⁷⁾ dosažení ekonomické výhodnosti nabídky⁵⁸⁾,
- vyloučit zpracování zadávací dokumentace vytvářející podmínky pro konkrétního dodavatele a diskriminaci potenciálních účastníků veřejných soutěží,
- omezit specifikace na zakázky, které vyžadují dodatečný vývoj, neúčelně zvyšující počet zúčastněných subdodavatelů nebo vytvářející podmínky pro zapojování neproduktivních prostředníků a prodražující dodávaný vojenský materiál,

⁵⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES, ze dne 6. května 2009, o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství;

⁵⁶⁾ § 56 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;

⁵⁷⁾ § 58, § 187 a § 199 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek;

⁵⁸⁾ § 114 a § 115 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

- v případech nutnosti přijetí opatření k ochraně technologických předností českých výrobců, pro zajištění podstatných bezpečnostních zájmů ČR, postupovat v souladu s článkem 346 SFEU.

I. 2.2 Implementace přístupů a směrnic EU / EDA k zajištění bezpečnosti dodávek

Bezpečnost dodávek je založena na dobře fungujících trzích a konkurenceschopné ekonomice. Samotné trhy však nemusí být vždy dostatečně silné k udržení základních ekonomických a jiných kritických funkcí výrobní (dodavatelské) společnosti v případě narušení, vzniku krizových stavů a mimořádných událostí. Navíc bezpečnost dodávek může být realizována prostřednictvím rezerv pouze částečně. Z tohoto důvodu jsou přijímána rozmanitá opatření k zajištění bezpečnosti dodávek – použitelných pro zajištění kontinuity národní kritické infrastruktury a služeb za všech okolností.

Někteří dodavatelé mají zásadní vliv na dosažení a udržení suverenity našich požadavků, proto je nezbytné podnikat kroky k ochraně aspektů schopností, které tyto (strategičtí) dodavatelé poskytují, a které jsou podstatné pro zajištění bezpečnosti státu.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek umožňuje stanovit v zadávací dokumentaci zakázky požadavky na zabezpečení dodávek spočívající v předložení dokladů nebo vyjádření pocházející od orgánů České republiky nebo příslušného státu, které prokazují, že účastník zadávacího řízení je schopen ve vztahu k zakázce plnit své povinnosti v oblasti dovozu, vývozu, transferu a tranzitu výrobků, které jsou předmětem zakázky po celou dobu životního cyklu těchto výrobků. Že zajistí údržbu, modernizaci nebo úpravy dodávek, které jsou předmětem zakázky, a že poskytne informace o změnách své organizace, svých dodavatelů nebo výrobní strategie, které mohou mít dopad na provoz, údržbu a opravy vojenského materiálu.

Zadání zakázky na vojenský materiál **v zahraničí může vést k oslabení domácí průmyslové základny nezbytné pro obranu státu.** Pokud toto zadání zakázky jasně narušuje bezpečnost dodávek, mohou být aspekty ekonomické efektivity podřízeny cíli zajištění dlouhodobé obranyschopnosti státu. V tomto případě **je možné výjimečně upustit od opatření pro hospodářskou soutěž a zakázku realizovat s jednoznačným odůvodněním použití článku 346 SFEU pro zajištění bezpečnosti dodávek** pro konkrétní platformu, a to z hlediska zajištění schopnosti údržby v České republice nebo suverénních požadavků České republiky na schopnosti.

Bezpečnost dodávek zahrnuje jak vývoj a přímou průmyslovou výrobu v klíčových sektorech (munice, pěchotní zbraně, výroba, údržba a opravy pozemní techniky – obrněná pásová a kolová technika, vojenské terénní a nákladní automobily, radiolokační technologie a pasivní průzkumné prostředky, komunikační technologie, prostředky radioelektronického boje a ochrany proti zbraním hromadného ničení, zpravodajské systémy, letecká technika, simulační technologie, trenažéry a výcviková zařízení, prostředky ochrany proti improvizovaným nástražným výbušným zařízením, speciální kontejnery), tak i národní výrobní a opravárenské kapacity k zajištění životního cyklu vojenského materiálu a systémů pořízených v zahraničí.

Klíčové postavení z hlediska zajištění bezpečnosti dodávek v rámci životního cyklu mají strategické státní podniky obranného průmyslu zřízené a přímo kontrolované ministerstvem.

I. 2.3 Klíčové technologie z hlediska zajištění podstatných zájmů bezpečnosti státu a schopností českého obranného průmyslu

Za zásadní otázku zajištění potřebných vojenských schopností a bezpečnosti dodávek je považováno zachování národních klíčových technologií v oblasti obranného průmyslu.

Ministerstvo rozvíjí klíčové technologie, kapacity a prostředky, které musí být k dispozici s ohledem na národní bezpečnostní zájmy.

Z hlediska pozemní techniky se jedná zejména o klíčové technologie a prostředky pro výrobu, opravy a modernizaci obrněné techniky, speciální dopravní techniku, prostředky velení a řízení a informační technologie, vytváření operačních zásob a výrobu ručních zbraní a munice pro období krizových stavů, prostředků palebné podpory a přímé palebné podpory, přístrojů nočního vidění a optických přístrojů, ženižních mostů a speciálního ženižního materiálu, stavebních a zemních strojů, prostředků ochrany vojsk před účinky zbraní hromadného ničení a výbušnin.

U technologií, kapacit a prostředků pro zajištění vzdušných sil se jedná o zajištění podpory, provozu a údržby systémů obrany vzdušného prostoru, nadzvukových a podzvukových letounů, transportních a dopravních letounů, vrtulníků všech typů, bezpilotních prostředků, protiletadlového raketového systému, radiolokační techniky, systémů protiraketové ochrany a prostředků strategické přepravy.

U speciálních sil se jedná o udržení speciálních schopností, včetně jejich modernizace.

V rámci zpravodajského zabezpečení se jedná o výrobní a opravárenské kapacity v oblasti pasivních sledovacích systémů, průzkumných a rušících systémů, prostředků elektronického boje, bezosádkových a bezpilotních prostředků a krypto technologií.

U vojenské policie se jedná o výrobní a opravárenské kapacity v oblasti neletálních schopností a biometrie.

Průřezově se ve všech oblastech jedná o klíčové technologie, výrobní a opravárenské kapacity a prostředky, které zahrnují senzory, sensorové systémy, prostředky C4I a automatizace, prostředky průzkumu a pozorování. Dále pak o pohonné hmoty, prostředky logistického zabezpečení vojenského materiálu, kapacity strategické přepravy a zdravotnického zabezpečení a pořízení výstrojních součástí se speciálním maskovacím vzorem AČR.

Významnou oblastí je podpora vývoje, výroby, zpracování a využívání nových komponentů a technologických přístupů. Novou, ale o to důležitější oblastí je elektronická, informační a kybernetická ochrana. Rozhodující pro udržení technologické převahy a možností uplatnit se na trhu s obranným a bezpečnostním materiálem je podpora výzkumu, vývoje a inovací v oblastech biotechnologie, robotiky, informačních technologiích, nanotechnologie, energetických zdrojů a systémů. Zásadní je podpora výcviku, vzdělání, simulací a simulátorů.

I. 2.4 Stanovení podmínek pro přijetí opatření k ochraně technologických předností českých výrobců, pro zajištění podstatných bezpečnostních zájmů České republiky v souladu s článkem 346 SFEU⁵⁹⁾

Zásadní význam pro stanovení pravidel pořizování vojenského materiálu a služeb má SFEU. SFEU stanovuje podmínky pro uplatnění výjimek z hlediska ochrany utajovaných informací a podstatných zájmů bezpečnosti státu. Článek 346 SFEU je nejdůležitější výjimkou pro zadávání zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti.

Pokud bude využit článek 346 SFEU, musí být členský stát schopen prokázat, že konkrétní opatření v obranném sektoru jsou nezbytná a přiměřená pro ochranu podstatných zájmů státní bezpečnosti, a že nepřekračují rámec toho, co je nezbytně nutné k tomuto účelu. Důkazní břemeno, že tyto podmínky jsou splněny, leží na členských státech.

Použití výjimky podle článku 346 SFEU (1) (b) vyžaduje, aby členský stát EU posoudil každou zakázku individuálně a určil, zda jsou splněny podmínky pro uplatnění výjimky. Musí ověřit zejména:

1. Co je podstatným bezpečnostním zájmem?
2. Jaké je spojení mezi bezpečnostním zájmem a zakázkou?
3. Proč pravidla EU mohou ohrozit podstatné bezpečnostní zájmy?

Dle současného stavu judikatury Soudního dvora EU⁶⁰⁾ se jeví jako nadále přípustné přímé pořizování vojenského materiálu od národního výrobce z důvodu potřeby uchování životaschopnosti či konkurenceschopnosti tohoto národního výrobce (podpora národního obranného průmyslu) jakožto nepostradatelné součásti ochrany podstatných bezpečnostních zájmů státu.

Postupy při uplatňování všech výjimek z pravidel SFEU a směrnice pro pořizování v obraně 2009/81/ES jsou předmětem rezortního předpisu.

Použití výjimky podle článku 346 SFEU ministerstvo posuzuje případ od případu a rozhodnutí musí být zpracováno jako součást zadávací strategie co nejdříve a vyžaduje jasné odůvodnění použití článku 346 s cílem vyjmout zadání zakázky ze Směrnice 81/2009/ES jako celku, např. z důvodu velmi náročných požadavků na bezpečnost dodávek a důležitých důvodů státní suverenity.

⁵⁹⁾ Článek 346 Smlouvy o fungování Evropské unie, (bývalý článek 296 Smlouvy o ES):

1. Ustanovení Smluv nebrání použití následujících pravidel:

- a) členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti;
- b) každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmějí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům;

2. Rada může na návrh Komise jednomyslným rozhodnutím změnit seznam výrobků, na něž se vztahuje odst. 1 písm. b), vypracovaný dne 15. dubna 1958.

⁶⁰⁾ CJEU – Court of Justice of the European Union: Case T-26/01 (Court of First Instance) – Fiocchi munizioni SpA (IT) v Commission.

U každého případu ministerstvo prokazuje, proč aplikace ustanovení Směrnice 81/2009/ES nepostačuje k ochraně podstatných bezpečnostních zájmů, a že použití výjimky je nejméně omezujícím dostupným prostředkem k dosažení této ochrany.

I. 3 Spolupráce a interoperabilita ve vyzbrojování

I. 3.1 Rozvoj dvoustranné a mnohonárodní spolupráce ve vyzbrojování

Vzhledem k omezené velikosti domácího trhu s obranným a bezpečnostním materiálem je dvoustranná a mnohonárodní spolupráce pro vývoj, výrobu a údržbu vojenského materiálu, pro získání produktů lepší kvality, za odpovídající cenu a pro zvýšení úrovně interoperability výhodná a nezbytná.

K realizaci strategického cíle ministerstvo stanovuje následující opatření:

- zvýšit transparentnost a včasnou výměnu informací o plánech vyzbrojování se zahraničními partnery směřujícími ke koordinaci akvizic,
- včas identifikovat možnosti pro mnohonárodní / bilaterální spolupráci cestou NATO a EU a v rámci bilaterálních a multilaterálních rozhovorů,
- využívat možnosti pořizování materiálu formou vláda-vláda a pomocí programů zahraniční pomoci (FMF/FMS),
- zapojit obranný průmysl do prvotní fáze mnohonárodního / bilaterálního projektu a posílit tak možnosti pro využití jeho potenciálu v rámci mezinárodní průmyslové spolupráce,
- zvyšovat úroveň interoperability ve prospěch nasaditelnosti a udržitelnosti sil podle standardů NATO a k tomuto účelu směřovat příslušné postupy,
- zajišťovat implementaci standardů NATO a EU a jejich transpozici do českých obranných standardů.

Uvedená opatření k realizaci cíle ministerstvo rozpracovává v rezortních předpisech k průzkumu trhu a k řízení projektů vyzbrojování a využívá je při přípravě a vydání českých obranných standardů v návaznosti na směrnici NATO AAP 48 Procesy životního cyklu systémů v NATO.

I. 3.2 Implementace pravidel Evropské unie pro pořizování vojenského materiálu a služeb v rezortu MO ČR

ČR se podle SFEU zavázala jednat poctivě, transparentně a otevřeně při pořizování vojenského materiálu na základě požadavků na vojenské schopnosti v oblasti obrany a bezpečnosti.

Ministerstvo stanovuje k realizaci cíle následující opatření:

- zajistit realizaci obecně platných pravidel SFEU při zadávání zakázek spočívajících v:
 - nediskriminaci na základě státní příslušnosti,
 - zajištění rovných a spravedlivých podmínek pro účast dodavatelů,
 - transparentnosti procesu zadávání zakázek,
 - uznávání národních dokumentů a norem mezi členskými státy EU,
 - proporcionalitě opatření, tj. přiměřenosti požadavku zadavatele.

I. 3.3 Koordinace postupů zadávání zakázek podle směrnic Evropské unie

Cílem EU je posílit evropskou kolektivní obranu schopnou čelit výzvám 21. století. Tento cíl je naplňován zejména podporou úsilí členských států o zlepšení obranných schopností v rámci společné obranné a bezpečnostní politiky, což se neobejde bez vytvoření transparentního vnitřního trhu s obranným a bezpečnostním materiálem a posílení konkurenceschopnosti evropské obranné technologické a průmyslové základny.

Evropská komise (EK) společně s Evropskou obrannou agenturou (EDA) rozpracovávají politiky a nástroje směřující k zajištění širšího přístupu malých a středních podniků na trh s obranným a bezpečnostním materiálem, posílení standardizace a certifikace, zvýšení vzájemné důvěry v oblasti bezpečnosti dodávek, přístupu ke klíčovým technologiím a zajištění operační suverenity.

Cíl II. Realizace projektů vyzbrojování podle požadavků KVAČR 2025 a koncepcí OS ČR

KVAČR 2025 je základní strategický dokument AČR schválený vládou ČR, který stanovuje rozsah a způsob dosažení konkrétně identifikovaných schopností nezbytných pro splnění politicko-vojenských ambicí ČR a úkolů a závazků AČR do konce roku 2025. Identifikované schopnosti jsou v dokumentu rozpracovány do konkrétních projektů s milníky do roku 2020 a 2025. Další požadavky na schopnosti jsou stanoveny v koncepcích OS ČR.

Projekty KVAČR 2025 jsou dále rozpracovávány a konkretizovány v koncepcích nižšího řádu a v dokumentech zejména v Koncepci mobilizace OS ČR, Koncepci operační přípravy státního území, Dlouhodobém záměru akvizičních potřeb do roku 2030, Střednědobém plánu a Akvizičním plánu. Úkolem SVA MO je včas zahájit průzkum trhu a podporu pro přípravu rozhodujících projektů vyzbrojování. V součinnosti se zástupci uživatelů připravit reálnou dokumentaci k zajištění programového financování a zadávací dokumentaci zakázky v návaznosti na přístupy a metody stanovené v rámci cíle I.

II. 1 Projekty vyzbrojování prvního milníku KVAČR do roku 2020

Z hlediska projektů vyzbrojování je první milník zaměřen na náhradu vojenské techniky na konci životního cyklu a doplnění operačních rezerv.

II.2 Projekty vyzbrojování druhého milníku KVAČR do roku 2025

Projekty vyzbrojování druhého milníku jsou směřovány na modernizaci stávající techniky a obměnu techniky v závislosti na ukončování životního cyklu.

Cíl III. - Podpora a rozvoj plánování akvizic a přípravy personálu pro stabilitu vyzbrojování

K zajištění rozvoje OS ČR ministerstvo nastavuje systém plánování, jehož cílem je provázanost na všech stupních řízení s využitím metody řízení podle cílů.

III. 1 Nastavení systému plánování akvizic

III. 1.1 Výstavba systému dlouhodobého plánování akvizic

- Dlouhodobé plánování akvizic je zaměřeno na projekty vývoje a inovací a strategické projekty vyzbrojování, jejichž schválení podléhá rozhodnutí vlády.
- Ministerstvo od roku 2016 zpracovává dokument Dlouhodobý záměr akvizičních potřeb, který je přehledem zamýšlených prioritních akvizičních projektů v dlouhodobém časovém horizontu. Hlavním cílem dokumentu je poskytnout plánovacím orgánům ministerstva s předstihem přehled o zamýšlených prioritních akvizičních projektech v dlouhodobém časovém horizontu, který reaguje na budoucí potřeby rozvoje schopností OS ČR, a to za účelem zajištění včasné realizace jednotlivých fází akvizičního procesu.
- Přehled akvizičních potřeb ministerstva uvedený v Dlouhodobém záměru, který je podpůrným dokumentem a nemá plánovací charakter, představuje pouze výchozí zadání pro střednědobé plánování, tzn. pro zařazování zamýšlených akvizičních projektů do střednědobých plánů s přihlédnutím k aktuálním zdrojovým možnostem.

III. 1.2 Optimalizace střednědobého plánování akvizic

- V návaznosti na provedený audit a analýzy ministerstvo zpracovává návrh dlouhodobého koncepčního řešení spočívající v nápravě současného stavu procesů plánování, rozpočtování a realizace zakázek. Návrh spočívá v optimalizaci a provázanosti procesů, návrhu úpravy jejich podpory informačními technologiemi a přípravou implementace do praxe.
- Střednědobé plánování z hlediska potřeb vyzbrojování je zaměřeno na projekty k udržení a výstavbě schopností OS ČR. V rámci procesu optimalizace procesů plánování a rozpočtování je postupný přechod na nový systém plánován pro plánovací období 2018-2022.

III. 1.3 Revize a optimalizace krátkodobého plánování akvizic

- V rámci optimalizace procesů plánování ministerstvo zavede systémem krátkodobého plánování akvizic, které zahrnuje období tří let. Krátkodobé plánování akvizic bude součástí akvizičního plánu a provázáno rozpočtem a rozpočtovým výhledem.

III. 2 Příprava personálu pro řízení projektů vyzbrojování

III. 2.1 Organizace a zabezpečení odborných kurzů projektového řízení

Rozvoj personálu. Základním předpokladem pro dosažení cílů strategie je odborně připravený a kvalifikovaný personál v oblasti řízení národních i mezinárodních projektů vyzbrojování. Lidé jsou základním stavebním kamenem každé organizace, a proto je vzdělávání personálu jedním z nejvýznamnějších motivačních faktorů. Ministerstvo zajišťuje odbornou úroveň manažerů projektů a akvizičních pracovníků. Zejména se jedná o odborné znalosti v oblasti projektového řízení, řízení životního cyklu, akvizičního procesu, odpovídající znalosti

relevantních struktur a procesů NATO, EU a států V4. K tomu ministerstvo využívá národní i zahraniční vzdělávací aktivity.

III. 2.2 Certifikace absolventů kurzů podle Národní soustavy kvalifikací

Ministerstvo organizuje a zabezpečuje odborné kurzy projektového řízení a certifikace absolventů kurzů podle Národní soustavy kvalifikací ve smyslu zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (zákon č. 179/2006 Sb.), mezinárodních norem pro projektové řízení českých obranných standardů a českých technických norem.⁶¹⁾

V.3 Cíle podpory rozvoje obranného průmyslu

K naplnění vize strategie a globálního cíle strategie v oblasti podpory rozvoje obranného průmyslu ČR jsou stanoveny následující cíle:

I. Zajištění udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností obranného průmyslu ČR,

Nástroje:

- Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích,
- Politika podpory obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO,
- Podpora konkurenceschopnosti a inovací obranného průmyslu ČR,
- Využívání systému hospodářské mobilizace, a to jak opatření plánovaných a zajišťovaných před vyhlášením krizových stavů a při přechodu do krizových stavů, tak i za krizových stavů.

II. Vytvoření systému bezpečnosti dodávek,

Nástroje:

- Stanovení úrovně bezpečnosti dodávek,
- Procesní nastavení systému bezpečnosti dodávek,
- Propojení mírových akvizic s akvizicemi plánovanými pro krizové stavy.

Naplnění cíle I. je podmíněno skutečně efektivním naplněním cíle II. Pro zajištění bezpečnosti dodávek je klíčovou podmínkou zachování existujících konkurenceschopných obranně-průmyslových schopností, respektive rozvoj obranně-průmyslových schopností tam, kde je to z hlediska nutnosti zajištění bezpečnosti dodávek potřebné. Při stanovení cílů a jednotlivých opatření k jejich naplnění vychází strategie z provázanosti bezpečnosti dodávek, potřebnosti kontinuálního inovačního rozvoje obranných technologií a nutnosti zajišťování technologických a finančních zdrojů pro tento rozvoj doma i v zahraničí.⁶²⁾

⁶¹⁾ Jedná se především o: IPMA (International Project Management Association), PMI (Project Management Institute), PRINCE 2 (Projects in Controlled Environment) a PMA (Project Management Academy), ČOS 051 655 (Etapy a procesy životního cyklu systému), ČSN ISO 10 006 (Systémy managementu jakosti – směrnice pro management jakosti projektů), ČSN 10 007 (Systémy managementu jakosti – směrnice managementu konfigurace), ČSN ISO 31 000 (Management rizika – principy a směrnice).

⁶²⁾ Podrobné konkrétní a měřitelné cíle za jednotlivé roky jsou vypracovávány průběžně v separátních prováděcích dokumentech v příslušném stupni utajení.

Matice cílů podpory rozvoje obranného průmyslu ČR

Nástroje	Opatření	Plní
Strategický cíl I: Zajištění udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností národního obranného průmyslu		
I. 1 Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích	I.1.1 Expertní podpora obranného průmyslu na zahraničních trzích	MO ČR v součinnosti s MZV ČR a MPO ČR
	I.1.2 Expertní pracoviště na podporu obranně-průmyslové spolupráce	MO ČR v součinnosti s MZV ČR
	I.1.3 Zapojení přidělců obrany a obranných poradců do podpory obranně-průmyslové spolupráce	MO ČR/MZV ⁶³⁾
	I.1.4 Navazování obranně-průmyslové spolupráce MO ČR se zahraničními partnery	MO ČR/MZV
	I.1.5 Expertní zahraniční mise, podnikatelské mise a oficiální návštěvy v zahraničí	MO ČR v součinnosti s MZV ČR a MPO ČR
	I.1.6 Incomingové mise pro zahraniční partnery v ČR	MO ČR v součinnosti s MZV ČR a MPO ČR
	I.1.7 Podpora na zahraničních trzích formou prodejů vláda - vláda	MO ČR v součinnosti s MZV ČR
I. 2 Politika podpory obranného průmyslu na úrovni EU a NATO	I.2.1 Koordinovaný přístup k rozvoji schopností českého OP na úrovni EU a NATO	MO ČR v součinnosti s MZV ČR a MPO ČR
	I.2.2 Eliminace překážek pro zapojení SMEs do nadnárodních dodavatelských řetězců a dodržování tranzitních směrnic v rámci EU	MO ČR v součinnosti s MZV ČR a MPO ČR
	I.1.3 Racionální transpozice a aplikace směrnice EK o pořízování v obraně	MO ČR v součinnosti s MZV ČR, MPO ČR a MMR ČR
	I.2.4 Vytváření evropského a transatlantického rámce průmyslové spolupráce	MO ČR v součinnosti s MZV ČR a MPO ČR
I. 3 Podpora konkurenceschopnosti a inovací obranného průmyslu	I.3.1 Podpora inovační politiky a technologických platforem jak na straně MO ČR, tak na straně obranného průmyslu	MO ČR v součinnosti s MŠMT ČR a MPO ČR
	I.3.2 Systém zvyšování kvalifikace a schopností OP	MO ČR v součinnosti s MŠMT ČR a MPO ČR
	I.3.3 Podpora malých a středních podniků	MO ČR
	I.3.4 Podpora inovací prostřednictvím ESIF a HORIZON2020	MO ČR v součinnosti s MŠMT ČR
Strategický cíl II: Vytvoření systému bezpečnosti dodávek		
II. 1 Stanovení úrovně bezpečnosti dodávek	II.1.1 Strategická charakteristika dodavatelů	MO ČR
	II.1.2 Etapy životního cyklu vojenského materiálu	MO ČR
II. 2 Procesní nastavení systému bezpečnosti dodávek	II.2.1 Identifikace priorit v oblasti zajištění bezpečnosti dodávek	MO ČR
	II.2.2 Ověřování schopností firem dodávat vojenský materiál pro zajištění základních schopností AČR	MO ČR
	II.2.3 Podmínky pro zapojení domácích dodavatelů do systému bezpečnosti dodávek	MO ČR
	II.2.4 Podmínky pro zapojení zahraničních dodavatelů do systému bezpečnosti dodávek	MO ČR

⁶³⁾ Úřad přidělců obrany (ÚPO) je integrální součástí zastupitelského úřadu ČR v zahraničí a ÚPO dle platné smlouvy MO/MZV spolupracuje a koordinuje částečně svoji činnost s vedoucím daného zastupitelského úřadu.

V.4 Implementace cílů podpory rozvoje obranného průmyslu ČR

Cíl I. – Zajištění udržitelnosti a rozvoje obranně-průmyslových schopností obranného průmyslu ČR

Zhoršování bezpečnostní situace ve světě zvyšuje riziko, že závislost na zahraničních obranných dodavatelích způsobí v krizové situaci snížení či ztrátu obranyschopnosti státu v důsledku nedodání potřebných technologií či prostředků v čase, požadovaném množství a kvalitě. Z toho vyplývá nutnost stanovit opatření pro maximalizaci bezpečnosti dodávek, což je možné pouze prostřednictvím rozvoje schopností domácího obranného průmyslu, jak konstatuje i KVAČR 2025 a následně i koncepce OS ČR.⁶⁴⁾ Pro takový rozvoj je třeba zabezpečit potřebné technologické a finanční zdroje, které však jsou v rámci domácího trhu nedostatečné. Šíře domácí poptávky či výše obranného rozpočtu i rozpočtu na obranný výzkum, vývoj a inovace jsou omezeny, což obrannému průmyslu v řadě oblastí neumožňuje v dostatečné míře investovat do výzkumu, vývoje, inovací a nových produkčních kapacit. V mnoha případech tyto zdroje neumožňují ani zachování stávajících kapacit, z čehož vyplývá hrozba další ztráty obranně-průmyslových schopností. Z těchto důvodů je třeba hledat finanční a technologické zdroje také v zahraničí.

Úloha státu je nezastupitelná v oblasti nastavování pravidel licenčního řízení pro obchod s vojenským materiálem či duálními technologiemi a nutné politické podpory při uzavírání kontraktů, neboť takovéto obranné kontrakty posilují či zakládají zcela novou úroveň zahraničně politických a obranných vztahů mezi dodavatelským a odběratelským státem. Podpora ministerstva se zaměřuje jak na tradiční trhy českého obranného exportu v Asii, Africe či Latinské Americe, tak stále více směrem k vytváření dobré pozice českých výrobců v členských státech EU a NATO.

Z hlediska technologických zdrojů se jedná o získávání nových patentů, znalostí a schopností od zahraničních partnerů. Ministerstvo podporuje především tzv. transfer technologií do České republiky, zapojení obranného průmyslu ČR do mezinárodních projektů NATO a EU či nadnárodních dodavatelských řetězců.

Strategie definuje tři základní soubory opatření:

- domácí nástroje proexportní podpory,
- nástroje pro podporu spolupráce na úrovni EU a NATO,
- nástroje podpory konkurenceschopnosti a inovací.

I. 1. Expertní podpora obranného průmyslu ČR na zahraničních trzích

I. 1.1. Expertní pracoviště na podporu obranně-průmyslové spolupráce

- Ministerstvo zřídilo v roce 2014 specializovanou sekci průmyslové spolupráce a řízení organizací, jejímž úkolem je podporovat obranný průmysl ČR a koordinovat obranně-průmyslovou spolupráci se zahraničím, vykonávat funkci zakladatele strategických

⁶⁴⁾ Jako jedna z hlavních hrozeb je pro AČR je konstatována „Ztráta klíčových průmyslových kapacit s dopadem na zabezpečení podstatných bezpečnostních zájmů ČR.“ Viz KVAČR 2025, s. 10. Online na http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/KVA_R_ve_ejn_verze.pdf.

státních podniků obranného průmyslu a řídit programy obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Na plnění úkolů v oblasti obranně-průmyslové spolupráce úzce spolupracuje s MZV ČR a MPO ČR a poskytuje expertní podporu národnímu obrannému průmyslu na zahraničních trzích.

- Ministerstvo vytváří a spravuje Geografický informační portál **GEOMIP** pro vyhodnocování potenciálu jednotlivých trhů a identifikaci příležitostí pro národní obranný průmysl pomocí mezinárodně osvědčené ekonometrické metodologie využívající jak data o bezpečnostní, technologické a ekonomické situaci, tak kvalitativních poznatků o specifikách zahraničních trhů a obchodních případech. Při sběru a vyhodnocování údajů ministerstvo úzce spolupracuje s MPO ČR a MZV ČR, společně pak vytváří trojstrannou pracovní skupinu pro určení rámcových podmínek obranně-průmyslové spolupráce v zájmových teritoriích.
- Ministerstvo navrhuje oblasti a projekty zahraniční spolupráce Asociaci obranného a bezpečnostního průmyslu ČR v souladu s Dohodou o vzájemné spolupráci uzavřenou mezi **MO ČR a AOBP ČR**. Ministerstvo každoročně vyhodnocuje naplňování této Dohody a o výsledcích informuje vládu ČR.

I. 1.2 Zapojení přidělců obrany a obranných poradců do podpory obranně-průmyslové spolupráce

- Přidělenci obrany a vojenští a letečtí přidělenci plní prioritní úkoly vojenské diplomacie v zahraničí. Zároveň poskytují, v pozici vojenských expertů, nezastupitelnou podporu ve prospěch obranně-průmyslové spolupráce a obranného průmyslu ČR v zemích svého vyslání, a to na základě instrukcí ministerstva a v plné a přímé součinnosti se zastupitelským úřadem ČR v místě.
- Stejně tak činí i obranní poradci ministerstva v rámci institucí EU/NATO a na dalších zahraničních misích, přičemž ministerstvo vysílá i obranné poradce s přímým zaměřením na oblast obranně-průmyslové spolupráce a podporu obranného průmyslu ČR do zájmových teritorií. Obranně-průmysloví poradci v příslušných teritoriích podporují obranný průmysl ČR v prosazování se na místním trhu. Kromě konzultací a účastí na jednáních aktivně vyhledávají konkrétní příležitosti pro český průmysl, a to jak v oblasti přímého exportu pro místní ozbrojené síly, tak v rámci zapojování české produkce do místních dodavatelských řetězců.

I. 1.3 Navazování obranně-průmyslové spolupráce ministerstva se zahraničními partnery

- Ministerstvo ve spolupráci s MZV ČR a sítí zastupitelských úřadů a v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády ČR navrhuje a uzavírá memoranda o spolupráci se zahraničními partnerskými resorty pro oblast obranně-průmyslové spolupráce, obranného výzkumu a vývoje, v jejichž rámci jsou zřizovány bilaterální pracovní skupiny zaměřené na koordinaci dlouhodobé obranně-průmyslové spolupráce, prezentaci obranných technologií a výcviku a vytváření společných projektů.

- Ministerstvo ve spolupráci s MZV ČR a v souladu s mezinárodními závazky ČR a zahraničně-politickými prioritami vlády ČR využívá těchto mechanismů a platforem k cílenému otevírání příležitostí národnímu obrannému průmyslu na zahraničních trzích, dojednávává, zastřešuje a podporuje přímou účast českých obranných firem na těchto oficiálních platformách. Posiluje tak nejen vztahy s partnerským státem, ale zároveň umožňuje průmyslu získat přímý přístup k zahraničním uživatelům.

I. 1.4 Expertní zahraniční mise, podnikatelské mise a oficiální návštěvy v zahraničí

- V rámci expertní podpory obranného průmyslu na zahraničních trzích organizuje ministerstvo ve spolupráci s AOBP ČR podnikatelské mise obranného průmyslu v rámci oficiálních delegací ministerstva, a to i za účasti představitelů a expertů AČR. Stejně tak podporuje obranný průmysl ČR formou účasti a přímým jednáním na zahraničních veletrzích a výstavách v zájmových teritoriích.
- Ministerstvo spolupracuje, účastní se a podílí na projektech ekonomické diplomacie MZV ČR zaměřených na prezentaci obranného průmyslu ČR v zahraničí. Ve spolupráci s MZV ČR, MPO ČR a AOBP ČR organizuje v zahraničí tzv. Průmyslové dny s cílem propojit zahraniční partnery s českými výrobci a podpořit české produkty na místních trzích. Zároveň ministerstvo provádí i úzce cílené expertní zahraniční mise na podporu realizace konkrétních projektů obranného průmyslu v zájmových teritoriích.

I. 1.5 Mise pro zahraniční partnery v ČR

- Ministerstvo organizuje v úzké spolupráci s AOBP ČR a Ministerstvem zahraničních věcí ČR komplexní mise pro představitele resortů obrany a ozbrojených složek partnerských zemí. V rámci těchto návštěv prezentuje zkušenosti se zavedením produktů národního obranného průmyslu do užívání AČR a poskytuje přímou referenci zahraničním partnerům. Společně s AOBP ČR zabezpečuje návštěvy výrobních podniků obranného průmyslu ČR a samostatně, v případě že taková možnost existuje, zajišťuje návštěvy vojenských zařízení a přímé ukázky obranných technologií v užívání OS ČR.

I. 1.6 Průmyslové dny a podpora B2B (business to business)

- Ministerstvo realizuje tematické či teritoriální průmyslové dny, na kterých zahraničním partnerům demonstruje schopnosti obranného průmyslu ČR. Vytvořením prostoru pro B2B setkávání domácích a zahraničních firem obranného průmyslu, ať již na okraj průmyslových dnů či jako součásti zahraničních bilaterálních jednání společných výborů pro průmyslovou spolupráci, ministerstvo usnadňuje přístup národního průmyslu k velkým přímým dodavatelům z partnerských zemí.
- V případě strategických zahraničních partnerů organizuje ministerstvo průmyslové dny na pravidelné bázi a koordinuje rozvoj společných obranných projektů.

- Ministerstvo pořádá tematicky zaměřené konference, veletrhy, kulaté stoly a diskuze pro představitele vlády ČR a Parlamentu ČR, zástupce obranně-průmyslových firem, ministerstev, ozbrojených složek a odborníky z akademické sféry.

I. 1.7 Podpora na zahraničních trzích formou prodeje vláda - vláda

- Forma obranně-průmyslových kontraktů formou vláda – vláda (tzv. G2G) patří ve světě mezi standardní způsoby obranných akvizic. V celé řadě partnerských států se navíc často jedná o způsob uzavírání kontraktů, který je preferovaný, ne-li přímo vyžadovaný. Takovýto způsob kontraktu poskytuje nakupujícímu státu vyšší míru jistoty a garancí kvality, neboť prodávajícím je přímo partnerská vláda či subjekt pod její přímou kontrolou. Z hlediska dodavatelského státu představuje formát G2G nástroj, jak přímo posílit svůj vztah se zahraničním partnerem a zároveň udržovat obranný export pod důslednou kontrolou. Často také představuje model G2G jedinou možnou formu kontraktu vzhledem k přístupu k exportnímu financování.
- V celé řadě členských zemí NATO a EU byly zřízeny za účelem provádění kontraktů G2G samostatné agentury, ať již v gesci resortů obrany či průmyslu a obchodu. Česká republika takovýmto přímým institucionálním systémem nedisponuje, nicméně využívá k realizaci kontraktů na bázi G2G strategické státní podniky založené a přímo kontrolované MO ČR, jmenovitě VOP CZ, s.p.
- Prostřednictvím VOP CZ, s.p. ministerstvo dojednává a provádí dodavatelské kontrakty ve formě G2G v případech zájmových projektů směrem k zahraničním partnerům. Tyto případy konzultuje ministerstvo v rámci institucí exportní podpory v ČR s MZV ČR, MPO ČR, Českou exportní bankou a Exportní garanční a pojišťovací společností (EGAP) s cílem realizovat zájmové projekty a rozvíjet systém G2G.

I. 2 Politika podpory obranného průmyslu na úrovni EU a NATO

I. 2.1 Koordinovaný přístup k rozvoji schopností obranného průmyslu ČR na úrovni EU a NATO

- Rámec NATO tvoří klíčový pilíř bezpečnostní politiky České republiky. Alianční struktury a mechanismy nastavují standardy interoperability mezi spojenci, definují požadavky na schopnosti armád členských zemí a ve spolupráci s obranným průmyslem ČR iniciují a podporují rozvoj klíčových obranných technologií na alianční úrovni.
- Evropská unie vytváří a dohlíží na evropský právní rámec mj. pro realizaci obranných akvizic, unijní režim pro transfer vojenských technologií a vytváří nástroje na podporu výzkumu, vývoje a inovací i v oblasti technologií dvojího užití. Prostřednictvím EDA a EK navrhuje politiku obranného průmyslu a opatření k zefektivňování evropského obranného trhu, koordinuje společné projekty obranného výzkumu a vývoje a vytváří nástroje na podporu malých a středních podniků v obranném průmyslu.

- Přístup ministerstva k obranně-průmyslovým aktivitám na úrovni EU je **založen na principu nezdvajování činností v rámci EU a NATO.**
- **Ministerstvo společně s AOBP ČR pracují směrem k vhodnému využití stávajících unijních nástrojů v českých podmínkách.** Při vytváření nástrojů nových se pak ministerstvo zasazuje o to, aby respektovaly specifickou povahu obranného průmyslu ČR i obranného a bezpečnostního sektoru jako takového. **Ministerstvo aktivně využívá dostupných možností v rámci institucí EU k prosazování a obhajobě svých zájmů, mezi které patří udržení a rozvoj schopností obranného průmyslu ČR.**

I. 2.2 Eliminace překážek pro zapojení malých a středních podniků (SMEs) do nadnárodních dodavatelských řetězců

- Dlouhodobou prioritou ČR na úrovni EU je zajištění dodržování směrnice regulující **transfery vojenského materiálu uvnitř EU.** Ministerstvo pečlivě monitoruje **dodržování tranzitních směrnic a upozorňuje na jejich porušování.** Ministerstvo se, ve spolupráci s Úřadem vlády, MPO ČR a MZV ČR zasazuje o **rovné a spravedlivé zacházení** se subjekty transferního řízení (v EU používaný pojem Level Playing Field), včetně těch průmyslových, a **nediskriminační, harmonizované podmínky exportu v celé EU.**
- Obranný průmysl ČR je do velké míry závislý na dodavatelských řetězcích, do kterých se zapojuje. Z velké části jsou partneři a přímí dodavatelé právě z evropských zemí. Ministerstvo podporuje takovou **úpravu soutěžení o subdodávky v rámci EU, která sníží administrativní zátěž i rizika** pro zúčastněné subjekty a přispívá k jeho častějšímu využívání napříč členskými státy EU.

I. 2.3 Racionální transpozice a aplikace směrnice EK o pořizování v obraně

- V oblasti evropské regulace **obrného pořizování** se ministerstvo soustředí na **zefektivnění a řešení dopadů současné nevyhovující praxe** související především s neharmonizovaným používáním směrnice o pořizování⁶⁵⁾ a pouze dílčím řešením tržních distorzí.
- Ministerstvo se společně s MMR ČR, MPO ČR a MZV ČR zasazuje o takovou domácí aplikaci evropských pravidel (transpozici transferní směrnice⁶⁶⁾ a směrnice o pořizování v obraně), která nepoškozuje obranný průmysl ČR a umožňuje efektivní provádění státní správy. Postoj ministerstva k vydávání nových doporučujících postupů Evropské komise ke směrnici o pořizování je rezervovaný. Ministerstvo stávající doporučující postupy vykládá nerestriktivně. Pokud se jedná o **výklad výjimek z obecných zásad EU, přistupuje k nim ministerstvo přísně restriktivně.**

⁶⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES;

⁶⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES ze dne 6. května 2009 o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

- **K ochraně základních zájmů národní bezpečnosti, bezpečnosti dodávek a udržení klíčových obranně-průmyslových schopností ministerstvo využívá výjimky dle článku 346 SFEU a zasazuje se o transparentnější používání tohoto článku napříč celou EU s plným respektem k identickým zájmům ostatních členských států.**

I. 2.4 Vytváření evropského a transatlantického rámce průmyslové spolupráce

- **Na úrovni institucí EU spolupracuje Česká republika na dotváření mechanismů pro garance bezpečnosti dodávek.** Pokud má Evropa mít celo-unijní režim bezpečnosti dodávek, musí zaručovat plynulost dodávek vojenského materiálu a služeb ozbrojeným silám členských států EU, včetně dodávek pro údržbu a servis v době míru i při krizových stavech, **směrem k posílení obranyschopnosti** těchto států. Česká republika se zasazuje o budování takového režimu, který je **dlouhodobě udržitelný, snadno uchopitelný v praxi a nediskriminační při respektování zásadních národních bezpečnostních zájmů** i odlišností jeho aktérů, zejména pak menších členských států. V minulosti „evropský“ přístup ne vždy české zájmy reflektoval.
- **Vybudování skutečně vyvážené a různorodé EDTIB** je další prioritou ministerstva. V geografické rovině tohoto tématu pracuje ministerstvo směrem k **zohlednění regionálních specifik obranných průmyslů ve střední a východní Evropě** v činnostech EU a jejich výsledcích.
- V systémové rovině tématu vyvážené a různorodé EDTIB se ministerstvo zasazuje o **větší zapojení obranného průmyslu ČR**, jehož subjekty jsou zpravidla v pozici subdodavatele, **do přeshraničních dodavatelských řetězců. Malé a střední podniky**, jež tvoří většinu obranného průmyslu ČR, jsou často líhněmi inovací. Je zapotřebí **specifických nástrojů k jejich podpoře**. Proto ministerstvo podporuje pozitivní iniciativy EK a EDA ve vztahu k malým a středním podnikům.
- **Ministerstvo podporuje obranný průmysl ČR při navazování a rozvíjení kontaktů s přímými dodavateli a při budování dodavatelských konsorcií.** Ta mají často prvopočátek v diskusích na fórech v rámci NATO a EDA. Ministerstvo podporuje účast expertů z řad obranného průmyslu ČR na relevantních pracovních jednáních i akcích určených pro setkávání typu B2B v těchto organizacích. **Účast ministerstva a průmyslu ČR na mezinárodních projektech** k vybudování (včetně výzkumu a vývoje) schopností s sebou nese řadu výhod, primárně pak zlepšení interoperability sil, lepší podmínky pro bezpečnost dodávek, zlepšení postavení obranného průmyslu ČR i České republiky jako dodavatelského státu, kapitál a za ideálních podmínek také know-how.
- Ministerstvo ve spolupráci s AOBP ČR podporuje účast zástupců obranného průmyslu ČR (specialistů) na Transformačním semináři NATO a na průmyslových dnech organizovaných specializovanými aliančními agenturami (např. NSPA) nebo spojených s různými ukázkami nebo cvičeními.

- Zároveň ministerstvo nadále podporuje aktivní zapojení zástupců české vědy a průmyslu do neformální diskuse v rámci CNAD k zapojení průmyslu do plánovacích procedur NATO, do činnosti v rámci FNIE k naplnění vytvořené implementační matice.

I. 3 Podpora konkurenceschopnosti a inovací obranného průmyslu ČR

I. 3.1 Inovační politika a technologické platformy

- Ministerstvo zřizuje v rámci naplňování Koncepte obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací do r. 2022 tzv. technologické platformy k jednotlivým oblastem klíčových technologií. Vytváří tím expertní fóra, na kterých zástupci OS ČR, ministerstva, vojenští i civilní akademici a techničtí experti resortních státních podniků a obranného průmyslu ČR konzultují záměry rozvoje obranných technologií a doporučují vhodná technologická řešení. Dochází tak k přímé interakci a zpětné vazbě mezi obranným průmyslem ČR, akademickými institucemi a ozbrojenými složkami, což ve svém důsledku vede k přesnějšímu a efektivnějšímu zaměření investic státu a průmyslu do inovací potřebných pro obranyschopnost státu. Díky zapojení vědecko-výzkumné sféry je stimulována spolupráce a těsnější provázanost výzkumného prostředí s aplikační sférou. To celkově přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti obranného průmyslu ČR.
- Ministerstvo vytváří síť vědecko-výzkumné spolupráce mezi resortními výzkumnými organizacemi, civilními akademickými institucemi a výzkumnými infrastrukturami. Usiluje tím o koncentraci národní expertízy v těch nejsložitějších oborech v zájmu naplňování priorit obranného aplikovaného výzkumu a vývoje. Expertíza je využívána při realizaci resortních projektů obranného výzkumu a vývoje, přičemž ministerstvo vytváří prostřednictvím jím zřízených strategických státních podniků obranného průmyslu, případně ve spolupráci s obranným průmyslem ČR, podmínky pro následnou průmyslovou aplikaci a komercializaci vybraných výsledků těchto výzkumně-vývojových projektů.

I. 3.2 Podpora malých a středních podniků.

- Ministerstvo se vzhledem ke struktuře obranného průmyslu ČR zaměřuje obzvláště na skupinu tzv. **malých a středních podniků** s cílem **eliminovat překážky pro jejich zapojení do nadnárodních dodavatelských řetězců**. Malé a střední podniky jsou podstatné z hlediska udržení klíčových, specifických průmyslových kapacit a plní svou nezastupitelnou roli z hlediska zaměstnanosti. **Jedním z nástrojů je vytváření technologických clusterů ve spolupráci se státními podniky obranného průmyslu s cílem koncentrovat a propojit inovační schopnosti malých a středních podniků s výzkumnými a vývojovými iniciativami ministerstva.**

I. 3.3 Podpora inovací prostřednictvím ESIF, HORIZON 2020 a přípravné akce na podporu CSDP/PADR⁶⁷⁾

- ESIF a komunitární programy představují významnou příležitost podpořit z externích zdrojů užší spolupráci s univerzitami při výzkumu, vývoji a výchově další generace specializovaných odborníků. Ačkoliv vojenské technologie nejsou přímo způsobilé z pohledu čerpání podpory z ESIF, otevírá se zde možnost unikátního financování vývoje duálních technologií, vyvíjených pro civilní, ale využitelných i pro obranné účely a zvýšení konkurenceschopnosti obranného průmyslu. Jako prioritu tento přístup vytyčila Evropská rada v prosinci 2013 a EDA v tomto ohledu zahájila osvětovou činnost mezi členskými státy⁶⁸⁾ zpracováním přehledné metodiky.
- Ministerstvo prostřednictvím Sekce průmyslové spolupráce a řízení organizací MO poskytuje podporu obrannému průmyslu ČR při získávání těchto prostředků pro účely inovací a zvyšování konkurenceschopnosti. Stejně tak komunikuje s AOBP ČR a vzdělávacími institucemi a podporuje přípravu projektů na zvyšování kvalifikace pracovní síly, aby nedocházelo ke ztrátě kvalifikovaných pracovníků v relevantních oborech potřebných pro udržení a rozvoj schopností obranného průmyslu. Při všech těchto aktivitách ministerstva spolupracuje s MMR ČR, MŠMT ČR, MPO ČR a MPSV ČR, a na úrovni Evropské unie s EK a EDA.

Cíl II - Vytvoření systému bezpečnosti dodávek

Současný evropský ani globální trh s obranným materiálem neposkytuje potřebné záruky na zajištění bezpečnosti dodávek vojenského materiálu⁶⁹⁾. Pro zajištění základních schopností OS ČR ministerstvo udržuje průmyslové kapacity pro zajištění dodávek vojenského materiálu a služeb, případně řeší obnovu kapacit, pokud došlo k jejich ztrátě nebo zanedbání. Ministerstvo podporuje schopnost průmyslu zajistit vojenský materiál, byť v omezeném množství a sortimentu, v případě výpadků dodávek ze zahraničí.

Pro ministerstvo představuje definování podstatných bezpečnostních zájmů státu z hlediska zajištění dodávek vojenského materiálu základní pilíř zajištění obranyschopnosti státu. Definování podstatných bezpečnostních zájmů státu ze strany ministerstva je vždy průkazné a jednoznačné, vytváří právní podstatu odůvodnění akvizičních postupů při využití výjimek z unijních předpisů a nařízení.⁷⁰⁾

Principy výstavby OS ČR a jejich klíčové operační schopnosti jsou rozpracované v Koncepci výstavby Armády České republiky 2025. Koncepce předpokládá mírovou strukturu OS ČR, s rychlým doplněním osobami, technikou a materiálem v rámci mobilizace OS ČR. Ministerstvo definováním podstatných bezpečnostních zájmů státu a jejich zabezpečením eliminuje hrozby snížení schopností OS ČR v důsledku nedostatku vojenského materiálu. Současně ministerstvo ve spolupráci s MPO ČR a se Správou státních hmotných rezerv

⁶⁷⁾ Common Security and Defence Policy / Preparatory Action on Defence-related Research;

⁶⁸⁾ European Structural Funds for Dual-use Technology Projects.

⁶⁹⁾ Výbor pro zahraniční věci parlamentu EU - zpráva o dopadu vývoje evropských trhů s obranným vybavením na bezpečnostní a obrannou schopnost v Evropě, 12. květen 2015;

⁷⁰⁾ Článek 346 SFEU, směrnice 2009/81/ES.

(SSHR) hodnotí scénáře zajištění energií a surovin pro klíčový obranný průmysl, včetně podpory vytváření vhodných demografických podmínek pro jeho efektivní činnost.

II. 1 Stanovení úrovně bezpečnosti dodávek

Ministerstvo vhodným nastavením domácích produkčních schopností a souborem právních opatření v rámci akvizičního procesu vojenského materiálu zajišťuje potřebnou míru vybavenosti OS ČR vojenským materiálem potřebným k plnění úkolů obrany státu a aliančních závazků, a to i za nepříznivých mezinárodních okolností.

II. 1.1 Strategická charakteristika dodavatelů

K tomu **ministerstvo definuje čtyři úrovně bezpečnosti dodávek** z hlediska geopolitické charakteristiky dodavatelů. Toto rozhraní hraje klíčovou úlohu při samotném pořizování vojenského materiálu. Účelem této klasifikace je jednoznačné určení, že úroveň předchozí má vždy přednost před těmi následujícími, což vychází z principu garantovatelnosti a vymahatelnosti dodávek vůči jednotlivým dodavatelům z hlediska udržování schopností OS ČR za všech mezinárodních okolností.

Z hlediska bezpečnosti dodávek je důležitá také součinnost ministerstva s dalšími ministerstvy a ústředními správními úřady, které odpovídají v oboru své působnosti za výběr objektů důležitých pro obranu státu a v součinnosti s jejich vlastníky a provozovateli za zabezpečení jejich použití k zajišťování obrany státu.⁷¹⁾

1. Úroveň:

Průmyslová produkce vojenského materiálu je realizována na území ČR průmyslovými kapacitami ve vlastnictví státu. Stát má plně pod kontrolou vlastnickou strukturu, bezpečnost informací, vlastní řízení podniku i řízení dodavatelských řetězců. Z pohledu ministerstva představují státní podniky základní pojistku pro zajištění požadovaných etap životního cyklu vojenského materiálu a garanta nejvyšší bezpečnosti dodávek pro OS ČR, a plní tedy funkci strategického dodavatele. Ministerstvo vykonává funkci zakladatele státních podniků obranného průmyslu⁷²⁾ a zabezpečuje, že na 1. úrovni je zajištěna průmyslová schopnost realizující požadované etapy životního cyklu pozemní i letecké techniky OS ČR (objekty důležité pro obranu státu ze zákona).

2. Úroveň:

Průmyslová produkce vojenského materiálu je realizována na území ČR privátními výrobci/dodavateli. Stát nemá plně pod kontrolou bezpečnost informací, vlastnickou strukturu ani řízení dodavatelských řetězců. Průmysl je schopen zajistit všechny etapy životního cyklu a v případě krize se stává, společně se strategickými státními podniky obranného průmyslu na 1. úrovni, hlavním dodavatelem vojenského materiálu s vysokou garancí bezpečnosti dodávek. V případě splnění podmínek může průmysl na 2. úrovni plnit funkci strategického dodavatele (strategické objekty důležité pro obranu státu určené vládou).

⁷¹⁾ § 6 odst. 2 zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁷²⁾ VOP CZ, s.p., VTÚ, s.p., LOM Praha, s.p., VVÚ, s.p.;

3. Úroveň⁷³⁾:

Průmyslová produkce vojenského materiálu probíhá na území strategických spojenců ČR (především členské státy NATO a EU). Míra bezpečnosti dodávek je nižší, změny mezinárodně-bezpečnostní situace mohou zvyšovat riziko výpadku dodávek. Proto strategie zavádí mechanismy pro zvýšení bezpečnosti dodávek v oblasti klíčových technologií mj. formou průmyslové spolupráce s transferem technologií a garancí prostřednictvím mezivládních dohod.

4. Úroveň⁷⁴⁾:

Průmyslová produkce vojenského materiálu probíhá na území ostatních světových dodavatelů. Bezpečnost dodávek není v případě mezinárodní krize nijak garantována. Pro zajištění životního cyklu je nezbytné zajistit transfer technologií pro relevantní etapy životního cyklu⁷⁵⁾.

II. 1.2 Etapy životního cyklu vojenského materiálu

Etapy životního cyklu vojenského materiálu tvoří celek, který podmiňuje vojenské schopnosti OS ČR. Bez zajištění konkrétních fází životního cyklu vojenského materiálu v požadovaném čase, množství a kvalitě může dojít k omezení nebo ke ztrátě schopností OS ČR s fatálními následky. Životní cyklus vojenského materiálu dělíme do šesti etap - koncepce, vývoje, produkce, užívání, zabezpečení a vyřazení, které na sebe navazují a vzájemně se podmiňují. Etapy se následně dělí na fáze.⁷⁶⁾

i. Etapa koncepční

Koncepční etapa začíná zpracováním dlouhodobého výhledu pro obranu, dlouhodobého záměru akvizičních potřeb a koncepce výstavby Armády České republiky⁷⁷⁾, pokračuje zpracováním dílčích koncepcí rozvoje druhů vojsk, analýzou plánovaných a existujících schopností, identifikací nedostatků ve schopnostech, stanovením minimálních požadavků na schopnosti včetně jejich priorit, zpracováním alternativ řešení požadavků na schopnosti s předpokládanými náklady životního cyklu⁷⁸⁾, potřebné velikosti obranné infrastruktury, pokračuje vymezením návrhu integrovaného logistického zabezpečení.

ii. Etapa vývoje

Etapa vývoje zahrnuje postupné vytváření, zjišťování a upřesňování informací o požadavcích na vojenský materiál k realizaci akviziční potřeby tak, aby splňoval požadavky na naplnění

⁷³⁾ Na této úrovni se jedná o dodávky vojenského materiálu, k jejichž samostatnému vývoji, a případně i výrobě, Česká republika a její domácí průmysl nemá dostatečné zdroje a/nebo schopnosti a z hlediska technologické a zdrojové náročnosti o získání takové schopnosti neuvažuje;

⁷⁴⁾ Pořízení schopnosti s touto závislostí není vhodné realizovat bez zajištění komplexního technologického transferu.

⁷⁵⁾ Viz kap. II.1.2;

⁷⁶⁾ Pro účely tohoto dokumentu není nezbytné podrobně definovat veškeré etapy životního cyklu podle alianční publikace AAP-48 NATO System Life Cycle Processes a ČOS 051655 Procesy životního cyklu systémů v NATO. Je uvažován a proveden rozbor vlivu těch etap a fází, které mají přímý vliv na schopnosti průmyslu a AČR;

⁷⁷⁾ § 6 písm. d) zákona č. 219/1999 Sb.;

⁷⁸⁾ ČOS 051659 Pokyny NATO pro analýzu nákladů životního cyklu;

schopnosti a aby tento vojenský materiál mohl být vyráběn, dodáván, zkoušen (zaváděn do užívání v ministerstvu), hodnocen, začleněn, provozován, zabezpečován a vyřazen. Na počátku etapy vývoje se rozhoduje, zda je pořizován vojenský materiál dostupný na trhu, nebo zda je nezbytné rozhodnout o potřebě výzkumu, vývoje nebo částečného vývoje vojenského materiálu. Etapa vývoje je dlouhodobá, zdrojově náročná etapa, často opřena o desetiletí zkušeností a testování. Jejím výsledkem je technologické know-how, výrobní dokumentace (technické podmínky) demonstrátoru nebo prototypu vojenského materiálu.⁷⁹⁾

iii. Etapa pořizování (produkce)

Etapa pořizování (produkce)⁸⁰⁾ začíná zpracováním dokumentace programu reprodukce majetku⁸¹⁾, dokumentace projektu⁸²⁾ a souhrnné specifikace majetku, pokračuje zpracováním zadávací dokumentace zakázky, vyhlášením zakázky, uzavřením smlouvy, zkoušením a zavedením vojenského materiálu do užívání po uzavření smlouvy a končí předáním uživateli do provozu. U projektů vývoje je pozornost věnována stanovení výrobních podmínek, zpracování výrobní dokumentace s aplikací technologické a organizační know-how. Klíčovou úlohu sehrává zajištění zdrojů pro realizaci výroby a řízení dodavatelského řetězce. U materiálu vyvíjeného v zahraničí ministerstvo v odůvodněných případech vyžaduje transfer technologií a licencí k výrobě. Součástí etapy je i zabezpečení potřebné infrastruktury, včetně zabezpečení potřebných podmínek pro skladování, ukládání a garážování vojenského materiálu.

iv. Etapa užívání

Etapa užívání zahrnuje soubor činností k zajištění provozuschopnosti vojenského materiálu. Pro realizaci této etapy jsou klíčové průběžné dodávky náhradních dílů, provozních hmot, velikost nezbytné obranné infrastruktury dodavatele a zajištění dostupnosti servisu požadovaných úrovní. Součástí je stanovení kvalifikačních požadavků na obsluhu.

v. Etapa zabezpečení

Etapa zabezpečení slouží k poskytnutí logistických služeb, služeb údržby a zabezpečení včetně dodávek náhradních dílů a specifického provozního materiálu, které umožní provozování vojenského materiálu, jeho údržbu a spolehlivost, případnou konzervaci, skladování a následnou dekonzervaci před jeho dalším použitím, i velikost nezbytné obranné infrastruktury uživatele. Etapa zabezpečení (podpory) je splněna vyřazením vojenského materiálu a ukončením služeb údržby a zabezpečení v rámci etapy zabezpečení. Etapa může být dále členěna na fáze oprav a modernizace.

Fáze oprav⁸³⁾ zahrnuje soubor činností k odstranění účinků fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení vojenského materiálu do provozuschopného stavu. Závisí na

⁷⁹⁾ Etapa Výzkumu a vývoje slučuje pro potřeby tohoto dokumentu etapy koncepce a vývoje ve smyslu ČOS 511655;

⁸⁰⁾ Bod 3.5 ČOS 051662;

⁸¹⁾ § 12 a § 13 zákona č. 218/2000 Sb.;

⁸²⁾ Čl. 8 RMO č. 103/2013 Věstníku.

⁸³⁾ Etapy jsou z pohledu ČOS051655 a AAP-48 součástí etapy zabezpečení (Support) a pro potřeby tohoto dokumentu jsou z důvodu objasnění vazeb na průmysl uvedeny jako samostatné fáze.

dostupnosti náhradních dílů, přístupu k výrobní dokumentaci, k dokumentaci a technologii oprav požadovaného stupně, na dostupnosti kvalifikovaného personálu a vysoké úrovni řízení a kontroly kvality. Fáze modernizace⁴⁸⁾ je zdrojově náročná fáze, v rámci které dochází u vojenského materiálu k technickému zhodnocení, nebo přizpůsobení soudobým požadavkům dle potřeb OS ČR formou dalšího vývoje, výroby a/nebo integrace s jinými technologiemi. Schopnost modernizace předpokládá dostupnost výrobní dokumentace vojenského materiálu a možnost ji modifikovat.

vi. Etapa vyřazení

Etapa vyřazení zahrnuje zpracování střednědobého a ročního plánu vyřazení majetku, stanovení technologie a postupu jeho vyřazování, vytěžování a likvidace, k ukončení služeb zabezpečení (podpory) a vlastní realizaci vyřazení vojenského materiálu včetně zabezpečení případného převodu k jiné organizační složce státu nebo odprodeje. Nezbytné je posouzení vhodnosti tohoto vojenského materiálu pro zabezpečení mobilizačního rozvinutí nebo přezbrojení mobilizačně doplňovaných vytvářených útvarů. Výchozí podmínkou zajištění etap životního cyklu vojenského materiálu je znalost současného stavu zabezpečení jednotlivých etap v ministerstvu. Ministerstvo kontinuálně provádí kontrolu nastavených podmínek bezpečnosti dodávek a etap životního cyklu na vojenském materiálu v užívání OS ČR.

Zájmem ministerstva je získat, udržovat a rozvíjet domácí průmyslové schopnosti v maximálním rozsahu jednotlivých etap životního cyklu. Obranně-průmyslová a akviziční politika ministerstva proto sleduje jak teritoriální rozměr zajištění bezpečnosti dodávek, tak i původ důležitých komponent (*princip pořizování na základě země původu*) s cílem minimalizovat dopady změn politické situace na zajištění životního cyklu vojenského materiálu OS ČR.

II. 2 Procesní nastavení systému bezpečnosti dodávek

II. 2.1 Identifikace priorit v oblasti zajištění bezpečnosti dodávek

Z pohledu průmyslových kapacit je možné rozdělit požadavky na vojenský materiál na následující tři základní skupiny:

- 1. Požadavky, které je schopen domácí průmysl komplexně zajišťovat.**
- 2. Požadavky, které by domácí průmysl potenciálně byl schopen uspokojit,** disponuje potřebným know-how, ale má omezené možnosti pro financování výzkumu, vývoje, inovací a výroby. V případě zajištění licencí je schopen zajistit výrobu i požadované etapy životního cyklu.
- 3. Požadavky, které není domácí průmysl schopen uspokojit, protože nemá potřebné know-how, technologie ani výrobní kapacity.**

Zájmem ministerstva je pořizovat vojenský materiál otevřeným výběrovým řízením v rámci EU, pouze v odůvodněných případech prostřednictvím obranného průmyslu ČR⁸⁴⁾, s důsledným zajišťováním podpory fází životního cyklu prostřednictvím domácího průmyslu.

⁸⁴⁾ V souladu s čl. 346 SFEU;

Požadavky ministerstva na zajištění vojenského materiálu nezbytného pro zajištění schopností OS ČR představuje podstatný bezpečnostní zájem státu. Pokud domácí výrobce plní funkci *strategického dodavatele*, musí být ministerstvem přednostně oslovován při řešení akvizice předmětného materiálu.⁸⁵⁾

Dle stanovených úrovní bezpečnosti dodávek a klíčových fází životního cyklu ministerstvo definuje priority pro zajištění celkové bezpečnosti dodávek vojenského materiálu, kterými jsou:

- Zabezpečit zásoby vojenského materiálu potřebného k zajištění obranyschopnosti státu a k vedení vojenských operací v souladu s KVAČR 2025 a koncepcemi OS ČR v objemech podle platných standardů a norem. Vytváření zásob vojenského materiálu ministerstvo považuje za nedílnou součást opatření zajišťujících bezpečnost dodávek, včetně zásob pro zmobilizování a operačních zásob pro vedení bojové činnosti.
- Zajistit kapacity a režimy dodávek vojenského materiálu od obranného průmyslu ČR.⁸⁶⁾
- U vojenského materiálu, který není schopen dodat obranný průmysl ČR, zajistit režimy dodávek vojenského materiálu od zahraničních dodavatelů⁸⁷⁾, od partnerů v rámci NATO, EU a strategických partnerských států.

II. 2.2 Ověřování schopností dodávat vojenský materiál pro zajištění schopností OS ČR

Cílem prověrky ministerstva je zajištění dostatku informací k ověření deklarace průmyslu o schopnostech zajištění životního cyklu konkrétního druhu vojenského materiálu. Ověřují se schopnosti výrobců/dodavatelů *úrovně 1 a 2* plnit požadované *etapy životního cyklu* vojenského materiálu.

I. etapa ověření - dialog s průmyslem:

K objasnění problematiky možností domácího průmyslu v oblasti zajišťování dodávek vojenského materiálu provádí ministerstvo dialog s průmyslem, jehož cílem je:

1. *Upřesnit časové rámce akvizice:*
 - a. Harmonogram vývoje a výroby, porovnat s plány OS ČR pro pořízení nové techniky.
 - b. Zvážit vliv možných vnějších okolností na akvizici (přírodní katastrofy, mezinárodní situace, politická situace apod.).
2. *Definovat vliv aliančních standardů na technické požadavky, nutnost licenčních kooperací a jejich dostupnost (je-li vliv předpokládán).*
3. *Vyhodnotit právní aspekty pořízení vojenského materiálu uvažovaným způsobem (možnosti zadání domácímu průmyslu).*

⁸⁵⁾ V souladu s čl. 346 SFEU;

⁸⁶⁾ U dodávek vojenského materiálu, které je domácí průmysl schopen realizovat.

⁸⁷⁾ Je nezbytné vytvořit smluvní mechanismy pro urgentní doplnění početního stavu vojenského materiálu od zahraničních dodavatelů a stanovit způsoby jejich aktivace;

4. Zjistit možnosti průmyslu:

- a. Kdo se může podílet na vývoji, výrobě a zajišťování životního cyklu.
- b. Kapitálové možnosti průmyslu (a možnosti získání státních grantů).
- c. Požadavky průmyslu na garance ze strany ministerstva.
- d. Výrobní kapacity pro zajištění dodávek a řízení kvality.⁸⁸⁾
- e. Servisní kapacity pro zajištění životního cyklu.
- f. Exportní potenciál předmětného vojenského materiálu.

5. Upřesnit parametry technického řešení:

- a. TTD⁸⁹⁾ a předpoklad jejich dosažení (stanovit rizika).
- b. Prokázat skutečnou potřebnost některých specifikovaných požadavků ze strany OS ČR (s cílem omezit nestandardní/zbytečné požadavky).

Pro vedení dialogu s průmyslem ministerstvo vytváří příslušnou organizační strukturu, jejímž úkolem je zajistit důvěrnost informací získaných při vedení dialogu, přesné archivování dotazů i odpovědí, přesný časový plán dialogu a termín pro přijetí návrhů rozhodnutí.

V závěru dialogu s průmyslem ministerstvo rozhodne, zda přikročí k ověření schopností výrobců/dodavatelů zajistit konkrétní etapy životního cyklu předmětného materiálu.

II. etapa ověření – stanovení rozsahu, způsobu a cílů ověření schopností firem zajišťovat etapy životního cyklu vojenského materiálu.

1. Ministerstvo ověřuje na základě předložených dokumentů:

- a. Ekonomickou stabilitu výrobce/dodavatele.
- b. Vlastnickou strukturu.
- c. Výrobní kapacity pro zajištění dodávek předmětného vojenského materiálu.
- d. Systém managementu⁹⁰⁾:
 - systém managementu jakosti,
 - kvalifikace personálu,
 - systém environmentálního managementu,
 - systém managementu bezpečnosti,
 - systém finančního managementu.

Výsledkem prověrky ministerstva jsou informace, zda výrobce/dodavatel splňuje pět základních podmínek:

- má vybudovanou organizační strukturu,
- má stanoveny pravomoci a odpovědnosti,

⁸⁸⁾ pro vojenské letectví způsobilost dle zvláštní právní úpravy - zákon 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR;

⁸⁹⁾ Tzv. takticko-technická data.

⁹⁰⁾ pro vojenské letectví způsobilost dle zvláštní právní úpravy - zákon 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR;

- má zajištěny zdroje pro systém jakosti,
- má definované postupy a procesy,
- má zaveden systém bezpečnosti v souladu se zákonem č. 412/2005 Sb., o utajovaných informacích a bezpečnostní způsobilosti.

2. *Ministerstvo ověří, zda je zdokumentovaný systém jakosti v praxi funkční:*

- a. Ověří firemní reference v oblasti zajišťování životního cyklu předmětného vojenského materiálu.
- b. Ověří firemní reference v oblasti plnění časových harmonogramů jednotlivých fází životního cyklu předmětného vojenského materiálu.

Na základě zjištěných informací ministerstvo navrhne způsob zadání akvizice vojenského materiálu s využitím relevantních závazných právních předpisů.⁹¹⁾ Cílem je rozhodnout, zda je schopen zakázku realizovat obranný průmysl ČR, nebo je nezbytné zajistit dodávky předmětného vojenského materiálu jiným způsobem. Rozhodnutí je provedeno v souladu s doloženými informacemi.

II. 2.3 Podmínky pro zapojení domácích dodavatelů do systému bezpečnosti dodávek

Z pohledu potřeb zajištění výroby vojenského materiálu ministerstvo považuje za nezbytné spolupracovat⁹²⁾ s ostatními resorty a organizacemi na zajištění energetické⁹³⁾ a surovinové⁹⁴⁾ bezpečnosti s potřebnou mírou sociální bezpečnosti (stability)⁹⁵⁾, dostupnosti technologií a nezbytných opatřeních k **vytvoření spolehlivých a efektivních dodavatelských řetězců**.

V koordinaci se SSHR ministerstvo ověřuje stav dosažení a udržování potřebných objemů rezerv surovin a zásob⁹⁶⁾ nezbytných pro zajištění výroby vojenského materiálu pro ozbrojené síly v případě krizových stavů, které doprovází výpadek dodávek surovin.

Obranný průmysl ČR nedisponuje potřebnými kapacitami a portfoliem technologií k produkci vojenského materiálu potřebnému ke komplexnímu zajištění požadavků OS ČR. Ministerstvo z tohoto důvodu definuje oblasti výroby a technologií⁹⁷⁾, které považuje za rozhodující pro obranu státu a společně s nimi zajišťující tyto oblasti vytváří potřebné podmínky pro jejich rozvoj, jak je popsáno v Cíli I.

⁹¹⁾ S přihlédnutím a s využitím č. 346 SFEU.

⁹²⁾ Na základě **zákona č. 241/2000 Sb.**, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy státu a o změně některých zákonů a **zákona č. 97/1993 Sb.**, o působnosti st. hmotných rezerv;

⁹³⁾ **Energetická bezpečnost** představuje především zajištění potřebné kapacity energetických zdrojů a nezbytné infrastruktury k distribuci energií;

⁹⁴⁾ **Surovinová bezpečnost** představuje zajištění surovinových zdrojů a infrastruktury k zabezpečení dodávek surovin ke zpracovatelům včetně kapacit k jejich skladování a vytváření zásob;

⁹⁵⁾ **Sociální bezpečnost** je soubor opatření státu v oblasti zajištění sociálního smíru, tj. odpovídající ohodnocení práce, bezpečnost pracovních míst, odpovídající zaopatření, zdravotní péče, bezpečnost majetku, stabilita hodnoty peněz apod.;

⁹⁶⁾ Včetně zjištění zásobování obranného průmyslu elektrotechnickými součástkami, mikročipy, polovodiči a dalšími komponenty, které představují pro průmysl kritický zásobovací řetězec regulovaný pravidly pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití;

⁹⁷⁾ Úrovně zajištění bezpečnosti dodávek 1 a 2 a etapy životního cyklu materiálu 1-5;

S ohledem na rychlý rozvoj technologií ministerstvo v součinnosti s dalšími relevantními rezorty vytváří podmínky k průřezovému sledování stavu schopností obranného průmyslu ČR s cílem zachytit a podpořit jak progresivní technologie perspektivní pro obranu státu, tak i degeneraci schopností průmyslu ohrožující kontinuitu schopností OS ČR.

V případech, kdy ministerstvo nakupuje vojenský materiál v zahraničí z důvodu, že obranný průmysl ČR není schopen požadovaný vojenský materiál vyrobit a dodat, ministerstvo ve spolupráci s dalšími relevantními rezorty podporuje **zapojení firem českého průmyslu na úrovni 1 a 2 do systému zajišťování podpory životního cyklu⁹⁸⁾**, včetně řízení managementu dodávek výrobcem stanovených náhradních dílů. Cílem je udržet závislost na zahraničním dodavateli v přijatelných mezích.

II.2.4 Podmínky pro zapojení zahraničních dodavatelů do systému bezpečnosti dodávek

Při rozhodování o zavedení vojenského materiálu od zahraničního dodavatele ministerstvo zvažuje zejména:

Podmínky v oblasti politicko-ekonomické:

- možnosti alternativního zabezpečení vojenského materiálu z úrovně 1 a 2,
- kdo je výrobce (země původu),
- v jakém teritoriu je zajišťována výroba,
- možná politická omezení dodávek nebo použití,
- jak jsou zajištěny příslušné dodavatelské řetězce kritických materiálů a komponent používaných ve výrobě,
- jaké jsou výrobní kapacity výrobce se zaměřením na rychlost zajištění dodávek v případě krizových scénářů,
- způsoby a okolnosti (omezení) dopravy do ČR a do míst dle požadavků OS ČR.

Podmínky v oblasti logistické:

- plánované použití,
- výrobcem udávaná technická životnost,
- plánovaná spotřeba (výcvik, bojové použití),
- způsob a podmínky skladování,
- způsob a podmínky dopravy k jednotkám,
- způsob doplňování, obměna a vyřazování,
- způsob provádění servisu a údržby,
- zda existuje za daný vojenský materiál náhrada k nouzovému zajištění schopnosti OS ČR, a jaká je dostupnost náhrady.

⁹⁸⁾ Např. přímým oslovením státních podniků, požadavkem na zajišťování servisu výrobcem/dodavatelem na území ČR a pod. Způsob podpory je podrobně rozpracován navazujícími dokumenty.

V závislosti na výsledcích hodnocení politicko-ekonomické a logistické oblasti stanovuje ministerstvo vyšší rezerv náhradních dílů a munice od zahraničních dodavatelů na stanovenou dobu a předpokládanou intenzitu vedení bojové činnosti. Vytvořené rezervy umožní OS ČR plnění stanovených úkolů do doby zahájení dodávek od dodavatelů prováděných na základě komerčních, bilaterálních nebo multilaterálních smluv. Ministerstvo v souladu s uzavřenými recipročními smlouvami s partnerskými státy může umožnit sdílení zásob ve vlastnictví ministerstva.

V.5 Komunikační aktivity:

Cílem ministerstva v oblasti komunikace je informovat zainteresované strany o existenci, cílech a obsahu strategie a její realizaci. Vybrané informace jsou k dispozici na portále Sekce vyzbrojování a akvizic MO (<http://vyzbrojovani.army.cz>). Komunikace s obranným průmyslem je zaměřena na budoucí směřování OS ČR a plány na pořízení vojenského materiálu. Obdobně je posilována komunikace s akademickou obcí při posuzování možností vědy, výzkumu, vývoje a inovací, při definování reálných požadavků na schopnosti a při posuzování schopností obranného průmyslu, předpokládaných směrů rozvoje technologií, možností využití duálních technologií.

Ministerstvo komunikuje s Parlamentem ČR a příslušnými výbory, Výborem pro obranné plánování, Bezpečnostní radou státu a vládou o záměrech a způsobu realizace zakázek pro potřeby vyzbrojování.

1. Informování zainteresovaných stran a veřejnosti o schválení strategie	
Cíl	▪ Informování o existenci a opatřeních strategie.
Časový rámec	▪ Po schválení vládou.
Obsah	▪ Důvod vzniku, hlavní cíle a aktivity strategie, očekávané náklady, přínosy a dopady.
Forma	▪ Tiskové zprávy na webech ministerstva.

2. Uveřejňování dokumentů vztahujících se k implementaci strategie	
Cíl	▪ Transparentnost realizace strategie a dostupnost informací pro všechny relevantní aktéry i veřejnost.
Časový rámec	▪ Průběžně
Obsah	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uveřejnění <ul style="list-style-type: none"> • aktuální verze strategie • výročních zpráv o plnění strategie za předchozí kalendářní rok • relevantních výstupů realizace jednotlivých opatření strategie
Forma	▪ Uvedení příslušných dokumentů na webech ministerstva

V.6 Rozpočet a zdroje financování

Implementace strategie nevyžaduje dodatečné zdroje financování a nenese dodatečné nároky na státní rozpočet. Implementace spočívá zejména v realizaci organizačních opatření, prohloubení komunikace a sdílení informací, tvorbě rezortních předpisů, metodik, českých obranných standardů, které jsou již průběžně prováděny.

V.7 Systém řízení rizik a předpoklady realizace strategie

Úspěšná realizace cílů strategie může být ohrožena následujícími riziky:

- 1) Nedostatečná informovanost obranného průmyslu ČR a dalších ústředních orgánů státní správy o vizi, cílech, úkolech a opatřeních strategie.
- 2) Nejsou vypracovány relevantní a v čase stabilní věcné plány jako zadání pro systém vyzbrojování.
- 3) Nejsou včas schváleny předpisy k realizaci zásad efektivního, účelného a hospodárného vyzbrojování a pořizování schopností.
- 4) Neochota modifikovat akviziční postupy s vhodnějším využíváním výjimek, které umožňují evropské závazné právní předpisy.

Systém řízení rizik je součástí projektového řízení a je řešen u každého jednotlivého významného projektu vyzbrojování.

VI. Postup tvorby strategie

VI.1 Autoři strategie a zúčastněné strany

Strategie byla připravena sekcí vyzbrojování a akvizic a sekcí průmyslové spolupráce a řízení organizací ministerstva, ve spolupráci s určenými experty dalších sekcí ministerstva a s dalšími zainteresovanými subjekty.

VI.2 Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla připravena v souladu s usnesením vlády ČR č. 318/2013 ze dne 2. května 2013 k Metodice přípravy veřejných strategií, bylo také přihlédnuto ke struktuře a zachování obdobné formy doposud realizovaných strategií.^{99),100)}

Návrh byl projednáván na jednáních zpracovatelského týmu a rezortního projektového týmu ministerstva, připomínkován v rámci připomínkového řízení ministerstva a následně byl projednán v Radě ministra obrany pro plánování, ve Výboru pro obranné plánování, v Bezpečnostní radě státu a poté předložen na schůzi vlády České republiky s doporučením Bezpečnostní rady státu.

VII. Závěr

Strategie definuje vizi, cíle, principy vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR, jejichž naplnění umožní vybavit OS ČR moderním, efektivním, bezpečným a interoperabilním vojenským materiálem a službami, které OS ČR potřebují pro zajištění požadovaných schopností v celém spektru současných a budoucích operací, v návaznosti na daný zdrojový rámec, plánované termíny a požadovanou kvalitu.

Strategie vytváří podmínky pro efektivní, účelné a hospodárné vyzbrojování OS ČR prostřednictvím stabilního a dlouhodobého plánování výstavby schopností, efektivního a transparentního akvizičního procesu a maximálního využití potenciálu spolupráce s obranným průmyslem ČR v celém životním cyklu vojenského materiálu. Realizací stanovených výstupů a opatření je dosaženo cílů strategie.

Strategie je zpracována s výhledem do roku 2025. Její revize je závislá na aktualizaci strategických dokumentů České republiky (Bezpečnostní strategie ČR a Obranná strategie ČR) a rezortních dokumentů (DV 2030 a KVAČR 2025) nově definujících prostředí pro realizaci potřeb výstavby schopností OS ČR a představujících důvody ke změně politiky ministerstva a obranného průmyslu ČR ve vyzbrojování OS ČR.

⁹⁹⁾ Národní strategie vyzbrojování, schválena vládou České republiky, usnesením č. 875, ze dne 15. září 2004.

¹⁰⁰⁾ Dlouhodobý záměr rozvoje organizace Strategické alternativy 2016-2020 (DZRO STRATAL).

VIII. Přílohy

Příloha 1

VIII.1 *Primární oblasti bezpečnosti dodávek k zajištění potřeb OS ČR*

Cílem ministerstva při zajišťování *bezpečnosti dodávek* je udržení provozuschopnosti a provozní spolehlivosti vojenského materiálu OS ČR a garantované zajištění dodávek a služeb v místě i čase podle potřeb OS ČR s ohledem na etapy životního cyklu vojenského materiálu. Jako základní podmínku udržení schopností OS ČR i v případě krizových scénářů s výpadky dodávek vojenského materiálu ze zahraničí chápe ministerstvo naplnění útvarů OS ČR vojenským materiálem na předpokládanou délku nasazení v operacích.¹⁰¹⁾ Velkou roli ministerstvo přisuzuje unifikaci vojenského materiálu a plnění obranných standardů (ČOS, STANAG).

Při zajišťování bezpečnosti dodávek věnuje ministerstvo mimořádnou pozornost následujícím dvěma oblastem:

- a) **Zajištění bezpečnosti dodávek servisu a ND pro vojenský materiál** vyžaduje od ministerstva znalost diverzity poskytovatelů servisu a dodavatelů ND s důrazem na dodavatele kritických ND. Dodávky kritických ND jsou závislé na úzkém portfoliu výrobců/dodavatelů.¹⁰²⁾ Ministerstvo z tohoto důvodu zabezpečuje:
 - Životní cyklus zbraní a techniky plánuje a řeší již v akviziční fázi pečlivým rozbořem zadávacích podmínek.¹⁰³⁾
 - Definování podmínek servisu přednostně pro úrovně 1 a 2.¹⁰⁴⁾
 - Zajišťuje shodný přístup ministerstva k zahraničním a domácím výrobcům /dodavatelům v oblasti zajišťování servisu pro vojenský materiál.¹⁰⁵⁾
 - Identifikuje vliv selhání komponentu na míru ohrožení schopností zbraní a techniky.
 - Identifikuje kritické ND konkrétních druhů techniky.¹⁰⁶⁾ Vytváří přehled výrobců/dodavatelů kritických ND a ověřuje schopnosti ministerstva od těchto výrobců/dodavatelů ND nakupovat.
 - V závislosti na požadovaných koeficientech technické pohotovosti predikuje spotřebu kritických ND.¹⁰⁷⁾
 - Zajišťuje dostupnost kritických ND vytvořením skladových rezerv a zajišťuje jejich udržování na stanovené výši (u vojsk i v opravárenských zařízeních).

¹⁰¹⁾ Např. pro BÚU je plánována rotace v intervalu 6 měsíců;

¹⁰²⁾ U některých typů techniky, jako je např. přesná munice, může existovat i jediný dodavatel kritického ND;

¹⁰³⁾ Procesy životního cyklu popisuje ČOS 0516555 „Procesy životního cyklu materiálu v NATO“;

¹⁰⁴⁾ Úroveň 3 je přípustná pro etapy životního cyklu 4 a 5 pouze u vojenského materiálu, u kterého tyto etapy není domácí obranný průmysl schopen ani z dlouhodobého hlediska zajistit (např. JAS -39 Gripen);

¹⁰⁵⁾ Tímto se mívá stanoveno shodných nároků rezortu vůči zahraničním a domácím dodavatelům v oblasti zajišťování servisu pro vojenský materiál;

¹⁰⁶⁾ Dostupnost technologií je závislá na primárním zákazníkovi v souladu s ITAR (International Traffic in Arms Regulations);

¹⁰⁷⁾ V praxi se uplatňuje využití tzv. Paretovy (ABC) analýzy a paretova pravidla (80/20), tj. 80% nebojeschopnosti techniky způsobuje jen 20% dílů.

- Výpadky dodávek ND (nejen kritických) smluvně ošetřuje již v rámci akvizičního procesu s cílem zajistit vývoj a implementaci náhradních řešení, které zajistí provozuschopnost zbraní a techniky při minimalizaci ztrát původních schopností.
 - Sleduje a zajišťuje schopnosti klíčových výrobců/dodavatelů najít řešení za nedostupný kritický ND.
 - Minimalizuje rizika v oblasti zajištění dodávek ND vhodnou spoluprací s partnery (NATO, EU, strategický partner).¹⁰⁸⁾
 - Plánuje a provádí modernizace vojenského materiálu s ohledem na vývoj technologií a fázi životního cyklu.
 - Plánuje propojení dodávek za mírového stavu s dodávkami za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.
 - Vojenský materiál vyřazuje před skončením životnosti z aktivního používání a zařazuje jej na zbytek životnosti do mobilizačních rezerv. Takto vyřazený vojenský materiál pro aktivní používání u vojsk nahrazuje materiálem novým.
- b) **Zajištění bezpečnosti dodávek munice:** vzhledem k nedostatečným zásobám OS ČR u prakticky všech druhů munice považuje ministerstvo tuto oblast za výrazný faktor zajištění obranschopnosti ČR a udržitelnosti sil v operacích.¹⁰⁹⁾ Z tohoto důvodu ministerstvo prosazuje:
- Zajištění dodávek munice od dodavatelů 1. a 2. úrovně¹¹⁰⁾: Pro krizové scénáře ministerstvo zajišťuje zásobování základními druhy munice *dodavatelů 1. úrovně a 2. úrovně*, a to včetně organizace přechodu vybraných výrobců/dodavatelů na výrobu spojenou s produkcí munice. Organizace a připravenost příslušných změn ve výrobě určených výrobců/dodavatelů, včetně zásobování materiálem, ministerstvo ověřuje a vyhodnocuje. Z důvodu podstatného bezpečnostního zájmu státu specifikuje ministerstvo druhy munice, které jsou přednostně odebírány od domácích výrobců¹¹¹⁾ s cílem udržet výrobní kapacity pro zásobování OS ČR v rámci krizových scénářů při výpadku jiných možností pořizování munice.
 - Zajištění dodávek munice od dodavatelů 3. a 4. úrovně: ministerstvo si je vědomo, že pořízení vojenského materiálu v zahraničí generuje vždy závislost nejen na zahraničních dodavatelích a zprostředkovatelích, ale také na politické situaci¹¹²⁾, která ovlivňuje její okamžitou dostupnost.

¹⁰⁸⁾ Jedná se např. o sdílení ND ke zbraním a technice, které jsou ve výzbroji více států;

¹⁰⁹⁾ „AČR nemá dořešenu úhradu ztrát osob a materiálu, zásoby v některých komoditách nevystačí ani na jeden týden vedení bojové činnosti. Ve skladech není potřebná zásoba materiálu ani pro řadové jednotky, natož pro úhradu bojových ztrát a pro mobilizaci. Doplnění zásob na pouhý jeden měsíc činnosti v současnosti vyžaduje **téměř 20 mld. Kč**“. (Cit. Mičánek, František, a kol., Zpráva o stavu zabezpečení obrany ČR v roce 2014 - mýty a realita, *Vojenské rozhledy*, 2014, roč. 23 (55), č. 2, ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z <http://www.vojenskerozhledy.cz/aktuality/2-uncategorised/66-zprava-o-stavu-zabezpeceni-obrany-cr-v-roce-2014-myty-a-realita>.);

¹¹⁰⁾ Dodavatelé 1 a 2 úrovně nejsou schopni zabezpečit munici pro AČR v celém spektru, zejména pak letecké munice a střel do systémů PVO;

¹¹¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a rady 2009/81/ES, čl. 346 odst. 1 písm. b SFEU (dříve čl. 296 SES)

¹¹²⁾ Např. rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině.

VIII.2 *Související obecně závazné právní předpisy*

- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí.
- Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES, ze dne 13. července 2009, o koordinaci postupů při zadávání některých veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES, ze dne 6. května 2009, o zjednodušení podmínek transferů produktů pro obranné účely uvnitř Společenství.

Ostatní relevantní strategické dokumenty

- Bezpečnostní strategie České republiky. Schválena vládou České republiky dne 4. února 2015.
- Obranná strategie České republiky: odpovědný stát a spolehlivý spojenec. Schválena vládou České republiky dne 26. září 2012.
- Zákon č. 222/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o zajišťování obrany České republiky.
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování, ve znění pozdějších předpisů.
- Exportní strategie České republiky pro období 2012 – 2020. Schválena vládou České republiky dne 15. března 2012.
- Strategie vztahu státu a obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky. Schválena vládou usnesením č. 631, ze dne 14. srpna 2013
- Zpráva o plnění exportní strategie pro období České republiky 2012 – 2020. Schválena vládou České republiky dne 13. května 2015.
- Technology Trends Survey “Future Emerging Technology Trends” HQ Supreme Allied Commander Transformation, Defence Planning Policy and Analysis Branch, version 3, February 2015.
- Dlouhodobý výhled pro obranu 2030. Schválený vládou České republiky dne 15. června 2015.
- Koncepce výstavby Armády České republiky 2025. Schválená vládou České republiky dne 21. prosince 2015.
- Koncepce obranného aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací na období 2016 až 2022. Schválená vládou České republiky v roce 2015.
- AQAP 100 Politika NATO v přístupu integrovaných systémů k jakosti v průběhu životního cyklu.
- AC/259-N(2009)0022, NATO Interoperability Policy.
- Koncepce operační přípravy státního území ČR. Schválena vládou usnesením č. 569, ze dne 2. června 2004.
- Koncepce mobilizace OS ČR. Schválena vládou usnesením č. 51, ze dne 23. ledna 2013.

VIII.3 Seznam zkratk

AČR	Armáda České republiky	Armed Forces of the Czech Republic
AOBP ČR	Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu České republiky	Defence and Security Industry Association of the Czech Republic
BRINES	Biotechnologie, robotika, informační technologie, nanotechnologie a materiály, energie a zdroje a systémy	Biotechnology, Robotics, Information Technology, Nanotechnology and Materials, Energy and Resources, and Systems
B2B	Formát byznys - byznys	Format business to business
CNAD	Konference národních ředitelů pro vyzbrojování	Conference of National Armaments Directors
CSDP	Společná bezpečnostní a obranná politika	Common Security and Defence Policy
DV 2030	Dlouhodobý výhled pro obranu do roku 2030	Long Term Perspective for Defence 2030
EDEM	Evropský trh s obranným zařízením	European Defence Equipment Market
EDA	Evropská obranná agentura	European Defence Agency
EDTIB	Evropská obranná technologicko-průmyslová základna	European Defence Technology Industrial Base
EK	Evropská komise	European Commission
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy	European Structural and Investment Funds
EU	Evropská unie	European Union
FNIE	Rámec NATO pro zapojení průmyslu	Framework for NATO - Industry Engagement
GŠ AČR	Generální štáb Armády České republiky	General Staff
G2G	Formát vláda – vláda	Format government to government
HDP	Hrubý domácí produkt	Gross Domestic Product
KVAČR 2025	Koncepce výstavby Armády České republiky 2025	Concept of the Czech Armed Forces Development 2025
LCC	Náklady životního cyklu	Life Cycle Cost
MO ČR	Ministerstvo obrany ČR	Ministry of Defence of the Czech Republic
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj	Ministry for Regional Development of the Czech Republic
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu	Ministry of Industry and Trade of the Czech Republic
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí	Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic
MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí	Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic
NATO	Severoatlantická aliance	North Atlantic Treaty Organization
ND	Náhradní díly	Spare parts
NSPA	Agentura NATO pro podporu a pořízení	NATO Support and Procurement Organisation
ODOS	Objekt důležitý pro obranu státu	Object important to defence of the state
OP	Obranný průmysl	Defence Industry
OPSÚ	Operační příprava státního území ČR	Operational readiness state territory
OS ČR	Ozbrojené síly České republiky	Armed Forces of the Czech Republic
PADR	Přípravné akce obranného výzkumu	Preparatory Action on Defence-related Research
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie	Treaty on the Functioning of the European Union
SMEs	Malé a střední podniky	Small and Medium Enterprises
SOPS MO	Sekce obranné politiky a strategie MO	Defence Policy and Strategy Division
SPSŘO MO	Sekce průmyslové spolupráce a řízení organizací MO	Industrial Cooperation and Organizations Management Division
SSHR	Správa státních hmotných rezerv	Administration of State Material Reserves
STO	Organizace pro vědu a technologie NATO	Science and Technology Organisation NATO
SVA MO	Sekce vyzbrojování a akvizic MO	Armaments and Acquisition Division MOD
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb	Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats
ÚV	Úřad vlády ČR	Office of the Government of the Czech Republic
ZÚ	Zastupitelský úřad	Embassy